

NÆRINGSLIVSMAGASINET

NR. 03 · 2022 · ÅRGANG 28
LØSSALG: 79 KR

Rosenkilden

Flau vind på norsk sokkel

Det tok fire år fra Esso fant det første feltet på norsk sokkel til det startet produksjon på Ekofisk. Det er nå 13 år siden pilotprosjektet Hywind åpnet – og fortsatt vil det gå sju-åtte år før de første havvindfeltene sender strøm i land fra norsk sokkel. Hvorfor tar det så lang tid?

Side 6-14

MAGASINET ROSENKILDEN

Næringsforeningens magasin Rosenkilden kommer ut seks ganger i året, i et opplag på 14.000. Det distribueres til alle bedrifter og offentlige virksomheter i regionen. Rosenkilden skal være dagsordensettende i regionens viktigste næringspolitiske saker og gjenspeile aktiviteten i medlemsbedriftene. Næringsforeningens nettside: www.naeringsforeningen.no.

KONTAKTPERSONER

TIPS: Egil Hollund, tlf: 992 93 700,
epost: hollund@naeringsforeningen.no
ANNONSER OG MEDLEMSKAP:
Merete B. Aanestad, tlf: 450 36 124,
epost: aanestad@naeringsforeningen.no
MEDLEMSMØTER:
Inge Tone Ødegård, tlf: 458 54 130
epost: odegard@naeringsforeningen.no

KOMMENDE ARRANGEMENTER

MEDLEMSMØTER*

08.06 Leandagen 2022
09.06 Agenda Bygg
09.06 Mangfold og innovasjon
14.06 Digitale salgsmøter
15.06 U37 sommertreff
24.08 AGENDA – Åpenhetsloven
25.08 Sommerfest i Dalane

For mer informasjon
og påmelding, gå til
naeringsforeningen.no.

STAVANGER CHAMBER INTERNATIONAL

08.06 How to maintain a house
09.08 Area Orientation program
13.09 Try out kayaking
04.08 Guided City Tour
09.08 Area Orientation program
25.08 Area Orientation program

For sign up,
go to stavangerchamber.com

Rosenkilden følger redaktørplakaten.

Ansvarlig redaktør: Harald Minge.

Redaktør: Egil Hollund.

I redaksjonen: Ståle Frafjord, Marius Johnsen
og Frode Berge.

Utgivelse/produksjon:

Næringsforeningen i Stavanger-regionen.

Telefon: 51 51 08 80.

Epost: post@naeringsforeningen.no.

www.naeringsforeningen.no

Opplag: 14.000.

Trykk/layout: Kai Hansen Trykkeri

Fotografer: Markus Johansson og

Henrik Moksnes.

Forsideillustrasjon: Ståle Ådland.

Årgang: 28.

Redaksjonen avsluttet: 27. mai

STORBYEN VOKSER
FORTSATT

side 20

GOD START FOR NY
HAVNEDIREKTØR

side 30

HEL VED I DALANE

side 36

Innhold

Norsk havvind i lunken bris	6
Made in Stavanger	16
Spaltisten: Toril Nag	18
Storbyområdet Stavanger og Sandnes vokser fortsatt mest	20
Styremedlemmene som tenker litt annerledes	26
Spaltisten: Marte C. W. Solheim	31
Profilen: Magne Fjell	30
Bedriften: Eikund AS	36
Lær av de beste: Stavanger Symfoniorkester (SSO)	40
Nye medlemmer siden sist	44
Styrelederen	46
Energikommentaren	48
LUNCH	49
Arbeidsliv	50
Nytt om navn	52

Hva kan vi lære av Gjert?

HARALD MINGE · Adm. dir. i Næringsforeningen

Utfordringene står i kø! Et av de store spørsmålene er hvordan Næringsforeningens medlemsbedrifter skal skaffe seg nok arbeidskraft med rett kompetanse. Har Gjert Ingebrigtsen løsningen?

2 2.000 stillinger er lyst ut i Rogaland til nå i år. Spesielt energinæringen, IT-sektoren og bygg og anlegg har ekstreme behov. For næringslivet er ledigheten på bunnivå og det er et stort gap mellom den kompetansen bedriftene etterspør og den som er tilgjengelig. Nesten hver dag under hele pandemien har vi lest i avisene om alle de nye arbeidsplassene vi skal skape innen havvind, karbonfangst og lagring, mineraler, havbruk, kraftkrevende industri, reiseliv og så videre. Samtidig som det jobbes med rammebetingelser og planer for å legge til rette for alle disse satsingene, vet vi at mangel på arbeidskraft og ikke innovasjonsevne er et av hindrene. Utfordringen er for lengst identifisert, men hva gjør vi?

Rekrutteringsutfordringene

Mangel på arbeidskraft er ikke et nytt fenomen i vår konjunkturutsatte region når pilene peker oppover – som nå. Oljenæringen har løst dette med høye lønninger og omfattende arbeidsinnvandring. Lønnsgaloppen er allerede et faktum igjen, mens det av flere årsaker blir vanskeligere å opprettholde 20 prosent andel utenlandsk arbeidskraft i regionen.

Vi har levd greit med disse utfordringene gjennom 50 år som oljehovedstad, men nå står vi foran en energitransformasjon, teknologioverføring og etablering av en rekke nye spennende selskaper som vokser fort. Samtidig er det høy aktivitet i de etablerte bedriftene. Nylig sa Equinor at de trenger 2000 nyansatte bare i år, og i et av nabobyggene holder raketten Easee til, teknologiselskapet som sier de trenger 400 nye – i år. Og holder vi oss innenfor samme område på Forus, kan vi finne ganske mange selskaper som nå skal bruke teknologi og kompetanse fra oljeeventyret inn mye nye muligheter. Mye er forskjellig, men én ting har de felles: Rekrutteringsutfordringene! Jeg minner gjerne også om Beyonder som etter hvert trenger opptil 2000 ansatte i sin nye batterifabrikk og Windworks Jelsa som estimerer det samme antallet.

Klare mål

Samtidig som bedriftene trenger en masse nye folk aller helst i går, er vi som region nødt til å tenke lengre fram. Hva er kompetansebehovet for bedriftene og i offentlig sektor om fem eller ti år, og hvordan må alle relevante aktører innrette seg og samarbeide? Her kommer altså Gjert inn i bildet! Det handler nemlig om å sette seg klare mål. Dette skriver Gjert Ingebrigtsen veldig godt om i sin nye bok «Gjerts metode». Her er noen utdrag:

- Det viktige med mål er at de konkretiseres.
- De må være målbare.
- Mange sier for eksempel «skal være blant de beste» eller «vil være toneangivende», men det er ikke særlig presist.
- Et av de viktigste premissene for å lykkes med målene dine er at du fullt ut forstår konsekvensene av de målene du har satt.
- Er du villig til å innrette deg hundre prosent for å nå målene?

Når det gjelder å møte det framtidige kompetansebehovet trenger Stavanger-regionen å sette seg et felles, forståelig og konkret mål som alle relevante aktører er villige til å innrette seg etter. Selv om både kommuner, fylke, utdanningsinstitusjonene, NAV og så videre stort sett trekker fram kompetansebehovet som sak nummer én i øyeblikket, er det ikke gitt at innsatsen blir koordinert. I øyeblikket jobber fylkeskommunen med en regionalplan for kompetanse. I Stavanger jobbes det med temaplan for Kunnskapsbyen Stavanger. Dette er gode og viktige prosesser hvor både fylket og regionens største kommune gjør et viktig og grundig arbeid. Spørsmålet er om vi skal se an disse planene, eller etablere et samarbeidsprosjekt? Tidsrammen for fylkets regionalplan er for eksempel at politisk vedtak skal fattes tidligst høsten 2023.

Et fellesprosjekt

Det vi trenger nå er et målrettet regionalt fellesprosjekt med alle relevante aktører

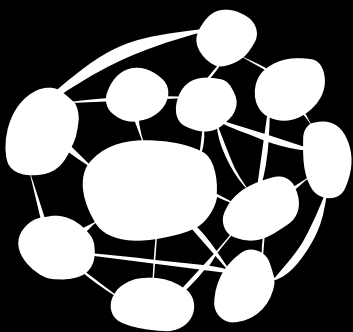
rundt bordet som setter seg et klart mål, blir enige om en strategi og setter av dedikerte ressurser. Næringsliv og offentlig sektor i tett samarbeid, kommuner som samarbeider og med tverrpolitisk støtte. I 2020 etablerte vi en modell for dette som førte til at prosjekt Energihovedstaden ble etablert. Ni kommuner, fylkeskommunen og Næringsforeningen utgjør partnerskapet. Tillitsfullt og effektivt. Sammen passer vi på at regionen er påkoblet og koordinert i alle energispørsmål som angår oss.

I et kompetanseprosjekt begynner vi med kunnskapsgrunnlaget – en skikkelig kartlegging av framtidens kompetansebehov. En god modell for et slikt arbeid kan være Økonomisk rapport som Universitetet og Næringsforeningen har levert årlig siden 2018. Denne rapporten er basert på regnskapstallene fra 21.000 bedrifter i hele regionen og viser hvordan det «egentlig» står til. Den fungerer som et strategisk styringsverktøy. En tilsvarende rapport som synliggjør kompetansebehovet, kunne representert vår felles «fasit» og grunnlaget for en felles strategi.

Det uforutsette

Med den aktiviteten og innovasjonsviljen vi opplever i vårt fantastiske næringsliv nå, er det imidlertid ikke lett å forutse hva type arbeidskraft som blir etterspurt om noen år. Derfor må vi ta høyde for det uforutsette. For fem år siden var det vel få som så for seg mange av selskapene som på kort tid har etablert og hatt en imponerende vekst, enten det handler om droner, leire som skal få det til å vokse i ørkenen nesten uten vann, betongproduksjon som skal redusere utslipp med 70 prosent eller batteriteknologi. Men historien som fortelles stemmer. Vi bruker oljeteknologi og kompetanse inn mot nye muligheter. Næringspolitikken vår har størst sjanse for å lykkes hvis vi satser på såkalte beslektede næringer.

Først når vi setter oss felles og konkrete mål, kan vi lykkes. Enten det skal løpes 1500 meter eller tilbys attraktive arbeidsplasser.

NÆRINGSFORENINGEN

Gir kraft til vekst

POSTADRESSE

Næringsforeningen i Stavanger-regionen,
Postboks 182, 4001 Stavanger
TELEFON: 51 51 08 80.
E-POST: post@naeringsforeningen.no

NÆRINGSFORENINGEN ER TIL STEDE I HELE STAVANGER-REGIONEN – FRA DALANE I SØR TIL RYFYLKE I NORD.

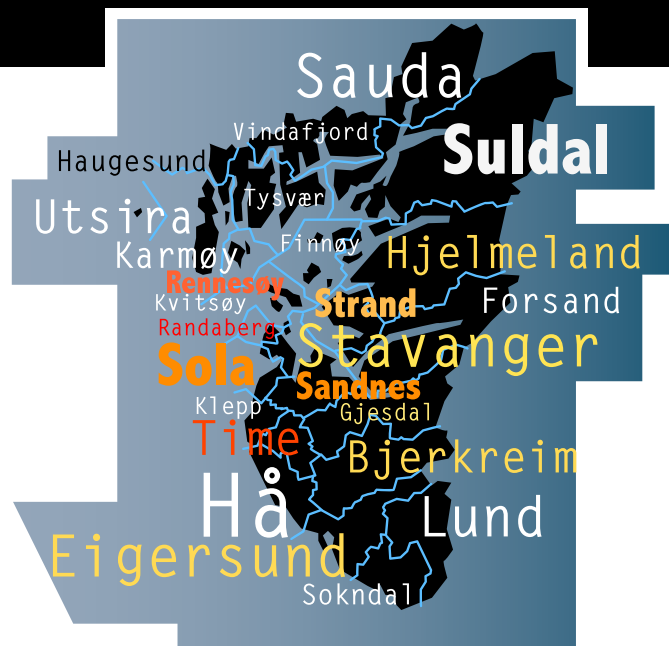
Næringsforeningen har 1.940 medlemsbedrifter, og over hele regionen har vi en lokal tilstedeværelse med egne ressursgrupper. Disse fungerer nærmest som lokalkontor og arbeider med lokale utfordringer, men i et regionalt perspektiv. Et grenseløst næringsliv i en stadig mer grenseløs region. Nå arrangeres det egne medlemsmøter i Egersund, Bryne, Gjesdal, Sandnes, Sola, Risavika, Randaberg, Rennesøy, i Ryfylke og selvfølgelig i Stavanger. Vi er på vårt aller beste når vi får til gode samarbeidsprosjekter – ofte sammen med det offentlige.

VISJON OG VERDIER

«Gir kraft til vekst» er Næringsforeningens visjon. Våre tre utvalgte verdier er «modig, dagsordensettende og godt vertskap». Vertskapsrollen er sentral i en nettverksorganisasjon, og foreningen har lange tradisjoner i å ivareta rollen som samfunnsdebattant og pådriver for å ivareta medlemmenes interesser.

STRATEGISKE FOKUSOMRÅDER

Næringsforeningen har valgt ut tre fokusområder som følges spesielt opp i strategiperioden fra 2020 til 2024: «Nye muligheter», «Kompetanse» og «Den internasjonale energihovedstaden». Innenfor hvert strategisk fokusområde jobbes det med en rekke ulike prosjekter. Næringsforeningen legger til grunn FNs bærekraftsmål, både når det gjelder drift av egen organisasjon og i utøvelsen av næringspolitikk og medlemstilbud.

21 RESSURSGRUPPER

Næringsforeningen er 17 ansatte og rundt 250 medlemmer er organisert i foreningens 21 ressursgrupper. Disse jobber med spesifikke fagfelt som bygg- og anlegg, energi, teknologi eller matbransjen, eller de kan være geografisk basert. Ressursgruppene er viktige temperaturmålere blant medlemsbedriftene, og i egenskap av sin kompetanse og nettverk løfter de fram viktige saker og ulike prosjekter i samarbeid med administrasjonen. De bidrar også til høringsuttalelser, deltar i offentlige utvalg eller arrangerer medlemsmøter.

FINANS OG KAPITALFORVALTNING

Leder: Ole-Henry Slette. Tlf: 915 87 410
olsl01@handelsbanken.no

SOLA

Leder: Yngve Sørlund. Tlf: 941 44
yngve.soerlund@sr-bank.no

INTERNASJONALE RELASJONER

Leder: Helen T. Christensen. Tlf: 982 06 652
helen.christensen@no.ey.com

LEAN

Leder: Kenneth Gilje. Tlf: 907 28 107
kenneth@gilje.no

U37

Leder: Sander Thomassen. Tlf: 934 81 901.
sander.thomassen@visindi.no

HÅNDVERKERE

Leder: Kenneth Helliesen. Tlf: 412 59 108
kenneth@brdr-pettersen.no

REISELIV

Leder: Gjermund Dahl. Tlf: 909 93 848
gjermund.dahl@choice.no

JÆREN

Leder: Marlin Jespersen. Tlf: 991 50 102
marlin@secant.no

DALANE

Leder: Audun Pedersen. Tlf: 454 11 212
audun.pedersen@akersolutions.com

RYFYLKE

Leder: Kjell Apeland. Tlf: 913 42 813
ka@hardangerrock.no

DEN GRØNNE LANDSBYEN

Leder: Bent Bergersen. Tlf: 924 47 789
randaberg@sport1.no

DE BLÅGRØNNE ØYANE

Leder: Joar Gangenes. Tlf: 916 47 323
joar.gangenes@lyse.net

GRØNN VEKST

Leder: Brage Johansen. Tlf: 911 81 129
bragewj@gmail.com

INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

Leder: Kjetil Søyland. Tlf: 900 38 224
kjetil@avanti-ryfylke.no

BYGG OG ANLEGG

Leder: Johan Helgø. Tlf: 900 24 577
j.helgo@haver.no

SANDNES

Leder: Dag Halvorsen. Tlf: 982 67 702
dag@sig-halvorsen.no

RISAVIKA

Leder: Geir Øvrebo. Tlf: 900 79 096
geir.ovrebo@norseagroup.com

FORUS

Leder: Siri Nybø. Tlf: 909 67 166
siri.nybo@tvedt-eiendom.no

GJESDAL

Leder: Anniken Øgreid. Tlf: 990 14 409
anniken@alg-land.no

KREATIVE KOMMERSIELLE NÆRINGER

Leder: Gabriel Schanche Gilje. Tlf: 913 00 924
gabriel@holon.no

MANGFOLD

Leder: Mats Henriksen. Tlf: 907 69 110
mats.henriksen@elleve.no

NÆRINGSFORENINGENS STYRE

Hanne N. Berentzen
Leder

Grethe Skundberg
Nestleder

Frank Emil Moen

Håvard Walde

Yuhong J. Hermansen

Ingvald Meland

Ragnar Tveterås

Børre Lobekk

Jonas Helmikstøl

INNOASIS

FOR ALT DU KAN ØNSKE
DEG PÅ ET ARBEIDSSTED.

NORDIC
EDGE

SMEDVIG★

www.innoasis.io

INNOASIS

Norsk havvind i lunken bris

Da Phillips Petroleum fant olje på den norske kontinentalsokkelen, startet et industrieventyr hvor leting, utvinning, vedtak, lovgiving og etableringer fant sted på rekordtid. Satsingen på nye energikilder til havs har til sammenlikning fortonet seg som en langvarig, flau pris, mener eksperter. Mens over 5000 vindturbiner i dag er utplassert i europeiske farvann og verden skriker etter ny og renere energi, er Norges bidrag to norske testvindmøller utenfor Karmøy. 2022 kan bli året da norsk havvind endelig tok rev i seilene.

TEKST: FRODE BERGE TEGNING: STÅLE ÅDLAND

To norske vindturbiner til havs – på 20 år

Nær 20 år er gått siden Norsk Hydro startet prosjektet som noen år senere resulterte i verdens første flytende testvindmølle til havs. I løpet av alle disse årene har antall vindmøller i den norske delen av Nordsjøen vokst med 100 prosent – fra en til to.

Hywind Tampen skal etter planen starte produksjonen til høsten og forsyne feltene Gullfaks og Snorre med strøm.

Begge er en del av et testprosjekt. Den første ble installert utenfor Karmøy i 2009, den andre i samme farvann i 2021. Til sammenlikning har antall tilkoblede havvindturbiner ute i Europa for lengst passert 5000, der den desidert største andelen står fast på havbunnen på grunnere vann.

Først til høsten vil Hywind Tampen – Norges første flytende havvindanlegg – starte produksjonen som skal forsyne feltene Gullfaks og Snorre med kraft. Totalt 11 turbiner vil gi en kapasitet på 94,6 megawatt. Den totale kapasiteten fra havvind i Europa nærmer seg i dag 30 gigawatt. Det er på nivå med norsk vannkraft.

De to første havvindfeltene som det i vår ble åpnet for å søke om konsesjon om i

Norge – Utsira Nord og Sørliche Nordsjø II – vil begge eksportere strøm til land, men vil trolig ikke starte produksjonen før om sju-åtte år. Da kan det ha gått 25 år fra Hydro søkte om konsesjon til å drive den første testvindmøllen i Nordsjøen.

Olje og gass

Til sammenlikning tok det ni år fra Phillips Petroleum i 1962 søkte om å få lete etter olje på norsk sokkel til Ekofiskfeltet var i produksjon. Fem år etter at den første norske letebrønnen ble boret i mars 1966, var felt i produksjon, et eget oljekontor underlagt industridepartementet var etablert, det samme var Oljedirektoratet og et statlig norsk oljeselskap.

Rosenkilden har sett på tidslinjene for planlegging, utvikling og produksjon av olje og gass fra Nordsjøen med den utviklingen som senere har funnets sted i forbindelse med vindkraftutbyggingen til havs. Mens Norge i løpet av få år utviklet seg til å bli en olje- og gassnasjon av betydning, har markedet for produksjon av ny og mer bærekraftig energiproduksjon blitt overlatt til alle andre Nordsjøland, der spesielt Storbritannia, Danmark, Tyskland og Nederland har satt seg selv i førersetet.

Tidobling

Så sent som i mai i år inngikk Danmark, Tyskland, Nederland og Belgia en avtale om å tidoble havvind-kapasiteten i

Nordsjøen til minst 150 gigawatt innen 2050. Norge ønsket ikke å være en del av dette samarbeidet.

Noen dager tidligere hadde regjeringen Støre lansert en storstilt satsing på havvind, med en ambisjon om å tildele områder for 30 000 MW havvindproduksjon i Norge innen 2040. Planene innebærer om lag 1500 havvindmøller utenfor norskekysten, men regjeringen tar først sikte på å gjennomføre neste runde med tildeling av konsesjoner for havvind i nye områder i 2025.

Så sent som ved årsskiftet var den totale kapasiteten fra havvind i Europa på 26 gigawatt, der Storbritannia alene står for

rundt 10,5 gigawatt havvind i drift. En rekke norske selskap er involvert i havvindparker over hele verden.

Satsing

– Satsingen i Norge på havvind har vært halvseriøs, mener førsteamanuensis ved NTNU, Egil Tjøland, og han er ikke alene.

I januar tildelte skotske myndigheter 17 havvindlisenser i områder rundt skotskekysten med en total produksjonskapasitet på nær 25 gigawatt. Det tilsvarer alene 80 prosent av kapasiteten til norsk vannkraft. Alene vil disse lisensene kunne produsere like mye energi som alle dagens havvindanlegg i Europa til sammen. Anleggende skal bygges både

som flytende, faste eller kombinerte installasjoner. Blant selskapene som fikk tildelt lisens er tre norske. Fra før av opererer både Equinor og Aker Offshore Wind vindkraftanlegg utenfor skotskekysten.

Mens det statlige oljeselskapet fortsatt venter på igangsette produksjonen på Hywind Tampen, er Equinor involvert i en rekke havvindprosjekter ellers i verden. I Storbritannia dreier det seg om Dogger Bank, Hywind Scotland, Sheringham Shoal, Dudgeon, i USA om Empire Wind og Bacon Wind og i Østersjøen om MFW Baltyk I, MFW Baltyk II and MFW Baltyk III.

Lunkne, men ikke helt bakpå

Norge har vært bakpå, men har mulighet for å ta igjen det forspranget andre nasjoner i dag har i satsingen på havvind. Det mener flere aktører Rosenkilden har snakket med.

En av dem er Janne Thygesen. For få år siden skrev hun en doktoravhandling ved UiS der hun sammenliknet politikken og planleggingen som har funnet sted i forbindelse med utbygging av vindkraft i Norge og Skottland. Thygesen var på det tidspunkt samfunnsforsker ved IRIS.

– Jeg synes det er litt vanskelig å svare helt definitivt på om Norge generelt kan sies å ha vært mer lunkne enn andre land når det kommer til havvind. Mitt inntrykk er at Norge, når det kommer til nye, mer umodne fornybare energiteknologier – som bølgekraft, solkraft og havvind – har vært flinke og offensive på grunnforskning og tidlig pilotfase. Hyvind har jo blitt en suksess som har gjort at vi er langt framme teknologisk sett på flytende havvind. Men når det gjelder å satse og subsidiere nye fornybare energiteknologier fra grunnforskning og tidlig pilotfasen, til å bygge ut i storskala i markedet – noe som er nødvendig for å bidra til at teknologiene modnes – kan Norge sies å ha vært lunken i forhold til land som Danmark, Tyskland og Storbritannia, sier Thygesen.

Andre tar kostnaden

Hun viser til at det å sitte på gjerdet og vente på at andre skal ta kostnadene med å modne teknologiene i markedet, før man bygger ut noe særlig av

fornybarteknologien, har vært typisk for Norge.

– Kostnadseffektivitet har vært det styrende hensynet i ny fornybarutbygging til Norge. Denne strategien har norske regjeringer fulgt i fornybarpolitikken siden 1990-tallet. Kun de mest modne teknologiene har blitt bygd ut, sier Thygesen.

I sin avhandling viser hun blant annet til at Norge og Skottland hadde samme utgangspunkt rundt tusenårskiftet. Ved inngangen til 2016 hadde Skottland bygget ut fem ganger så mye vindkraft som Norge, i dag er forskjellene enda større.

Langt raskere

Bortsett fra vannkraften hadde ingen av landene ved årtusenskiftet produksjon av energi fra fornybare kilder. Men i Skottland gikk ting langt raskere. Thygesen viser til at det tok 17 år før det ble lagt frem en ny stortingsmelding om energipolitikken i Norge. Det skjedde først i 2016. Skottland innførte allerede i 2002 støtteordninger i form av elsertifikater. I Norge skjedde det ti år senere.

Hun viser også til at det er flere årsaker til de store forskjellene mellom Skottland og Norge. En av dem har vært mangel på en klar ledelse i energipolitikken i Norge, en annen mangel på klare mål og visjoner.

Miljøkonflikter

Avhandlingen har hatt et særlig fokus på vindkraft på land i og med at det har vært den dominerende teknologien som har blitt bygd ut fram til nå. Her har «grønt mot grønt»-konflikten mellom natur og klima vært et sentralt konfliktområde, som hevdes å representere bare en forsmak på fremtidens miljøkonflikter.

– Denne synes skottene å ha løst på en måte som fikk bredere aksept enn i Norge – blant annet gjennom mer tillitsbasert dialog med miljøaktører for å styre unna naturkonflikter, og gjennom å koble kraftutbygging tydeligere til faktiske klimakutt.

Thygesen fremhever i avhandlingen viktigheten av å lære fra den konfliktfylte landvind-utbyggingen når man nå satser til havs – blant annet gjennom tillitsbasert og grundig dialog med berørte miljøinteresser, fiskerinæringen og så videre, slik at grønt mot grønt-konflikten kan håndteres på en bedre måte.

For lang tid

I Norge har Frank Emil Moen i flere år vært en talsmann for vindkraft, også til havs. Han er utdannet marinbiolog, og er i dag administrerende direktør i Energy Innovation AS og har lenge vært engasjert i arbeidet med å bygge opp kompetanse innenfor on- og offshore vind. Han er enig i at det har tatt for lang tid i Norge å bestemme seg for å satse på havvind.

– Ja, det har tatt for lang tid. Men det er fortsatt et tidsvindu som kan brukes godt hvis regjeringen følger opp ambisjonen om å forsere utlysning og konsesjonsprosess gjennom å skynde seg grundig med hensyn til Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II som allerede er åpnet, og sørge for en vesentlig styrking av ressurser til NVE og departement som skal saksbehandle og klagebehandle. Ambisjonen om 30 GW utlyst innen 2040 er svært bra og fremoverlent, men det er helt avgjørende at arbeidet med åpning av nye områder – og ikke minst, tilrettelegging av nettkapasitet både nasjonalt og interkontinentalt prioriteres høyt.

Vil vokse dramatisk

Moen mener det vil være helt avgjørende å få fortgang i utviklingen av et betydelig hjemmemarked for å sikre sterke, konkurransedyktige norske leverandørkjeder i et europeisk og globalt marked både for bunnfast og flytende

Janne Thygesen skrev i 2016 en doktoravhandling ved UiS der hun sammenliknet politikken og planleggingen som har funnet sted i forbindelse med utbygging av vindkraft i Norge og Skottland.

Frank Emil Moen i flere år vært en talsmann for vindkraft, også til havs. Han er utdannet marinbiolog, og er i dag administrerende direktør i Energy Innovation AS.

vind. Han viser til at markedet allerede er stort, og vil vokse dramatisk de neste par tiårene.

– Det vil også være avgjørende at det satses på utdanning av personell. Uten personell med riktig kompetanse til installasjon, drift og vedlikehold – både fagarbeidere og innen høyere utdanning, så vil norske selskap oppleve problemer både med gjennomføring i hjemmemarkedet, og i den internasjonale konkurransen. Når vi vet at så mye som 43 prosent av totalverdien i livsløpet til en offshore vindpark er knyttet til drift og vedlikehold, så vil grunnopplæring, men også omskolering / etterutdanning for personell som i dag jobber innen olje- og gass være svært viktig, sier Moen.

Ikke samme behov

Energikommentator og forfatter av flere bøker om norsk oljehistorie, Bjørn Vidar Lerøen, tror heller ikke Norge er for sent ute.

– Dels har Norge vært en så stor produsent av olje og gass, og dels har vi slått oss til ro med at vannkraften stort sett dekket vårt innenlandske forbruk til lave priser. Vi har ikke hatt et påtrengende behov for å gjøre noe annet, slik andre land har hatt, sier Lerøen.

Han vil ikke bruke ordet arrogant om Norges holdning til blant annet vindkraft,

men mer preget av en oppfatning om at Norge har hatt råd til å innta en avmålt holdning.

– Har det vært en feilvurdering å innta en slik holdning?

– Nei, mer en undervurdering. Vi har vært bortskjemt med tilgang til rimelig vannkraft som har gitt oss et eventyrlig konkurransefortrinn. Nå er vi i en helt annen situasjon. Den energikrisen vi nå opplever er verre enn noen andre energikriser vi har opplevd. Samtidig er konfliktene rundt klima blitt tilspisset, kravet om karbonnøytralitet har økt og alle innser at noe må gjøres. Utfordringen ligger også i at behovet for energi i verden øker, mens oljeselskapene investerer betydelig mindre i leting og utbygging.

For sent

– Er Norge for sent ute når regjeringen nå legger frem en havvindsatsing mot 2050?

– Vi har kommet sent i gang, men ikke for sent. Det som er viktig å føye til er at dette blir et vesentlig mer konkurransedrevet marked. Det er mye som skal til for å bygge disse vindparkene, eksempelvis mineraler. Der er Norge i en heldig situasjon. Vi har mye penger, teknologi og er i ferd med å påvise store mineralforekomster i norske farvann. Norge er ingen frontrunner på dette området i dag, men viljen er større. Det

er nå det haster, og det er nå vi kan hente inn forspranget. Det blir som å se Jacob Ingebrigtsen løpe en 5000 meter, som fra å ligge langt bak i feltet begynner å akselerere for så å komme i front. Det er det vi nå må gjøre.

Energikommentator og forfatter av flere bøker om norsk oljehistorie, Bjørn Vidar Lerøen.

HOLD MØTER & EVENTER HOS OSS

Våre møterom og eventlokaler ligger kun minutter fra Stavanger sentrum. Møterommene passer perfekt til workshops, sosiale eventer, nettverking eller større begivenheter.

Gjør samlingen enda bedre ved å bestille kaffe og kaker, lunsj eller middag fra Sirkus Renaa, og arranger teambuilding på Fangene på fortet i underetasjen.

– Satsingen har vært halvseriøs

– Satsingen i Norge har vært halvseriøs, men Sør-Vestlandet har naturlige forutsetninger for å kunne gå tungt inn i havvind. Det mener førsteamanuensis ved NTNU, Egil Tjøland.

TEKST: STÅLE FRAFJORD

Han viser både til den erfaringen regionen har opparbeidet gjennom olje- og gassprosjekter i flere tiår, men fremhever også den voldsomme omstillingsviljen industrien besitter.

– I tillegg finnes det kapital i denne regionen, noe som vil være en helt sentral forutsetning, sier Tjøland.

Egil Tjøland er sivilingeniør i geofysikk, og Instituttleder ved Institutt for Geovitenskap og Petroleum ved NTNU. I tillegg er han generalsekretær i Norwegian Forum for Marine Minerals, og brenner for næringsutvikling. Til daglig jobber han mest med havbunnsmaterialer, og mener åpning av norsk sokkel til leting og produksjon av marine mineraler vil kunne åpne opp for en ny norsk industri. Det vil også satsingen på havvind kunne gjøre, mener Tjøland.

Kniven på strupen

– Satsingen på havvind i Norge har vært halvseriøs, og det er ikke før kniven er på strupen – foranlediget av en

Egil Tjøland er sivilingeniør i geofysikk, og Instituttleder ved Institutt for Geovitenskap og Petroleum ved NTNU.

Tidslinje havvind

- 1997** Regjeringen Jagland oppnevner et utvalg for å se på energi- og kraftbalansen i Norge.
- 1998** Utvalget leverer sin innstilling, og utredningen sendes på høring.
- 1999** Regjeringen godkjenner i statsråd tilrådingen fra Olje- og energidepartementet og fremmer en stortingsmelding om energipolitikken.
- 2000** Stortinget behandler stortingsmelding 29 om Energipolitikken.
- 2001** Hywind-konseptet utvikles på Norsk Hydros avdeling for Ny energi og patentbeskyttes. Statoil/Equinor overtar senere Hydros oljedivisjon, og etter hvert Hywind-prosjektet.
- 2005** Hydro søker om konsesjon for Hywind Demo.
- 2006** NVE gir konsesjon til Hywind-anlegget. Havvind blir for første gang nevnt i en stortingsmelding om norsk klimapolitikk. Det skal etableres en nasjonal strategi for elektrisitetsproduksjon til havs.
- 2007** I klimaforliket blir regjeringen enige med Høyre, KrF og Venstre at det skal lages en nasjonal strategi for kraftproduksjon fra havmøller og andre fornybare energikilder, samt å utrede nødvendige lovendringer for å kunne dele ut konsesjoner.
- 2009** Regjeringen godtar i statsråd loven om fornybar energiproduksjon til havs. Arbeidet med å bygge flyteelementet til pilotprosjektet Hywind Demo starter. Åpningen finner sted samme år.

voldsom stigning i strømprisene og Russlands reduksjon av gassleveransene til Europa – at interessen plutselig er blitt stor. Den er tuftet på et nødvendig og umiddelbart behov, som ikke var til stede tidligere. Da var det mer noe som var kjekt å ha i porteføljen.

– Har Norge bedre forutsetninger enn de fleste for å satse på havvind?

– Forholdene er på vår side. Vi har de mest vindsikre områdene i verden, en lang kystlinje og gode forutsetninger i form av smarte og oppfinnsomme folk som alltid har vist evne til rask omstilling. Men den viktigste forutsetningen er nok at vi har finansielle muskler som gir oss en mulighet – om vi bare vil.

– Kan vi bli en stor nasjon i form av produksjon av energi fra havet, selv om mange mener vi er ute i seneste laget?

Økonomien

– Ja, det finnes ingenting som skulle tilsi noe annet.

Begrensningene ligger i første rekke i økonomien i en slik satsing – sett i forhold til annen type industri. Vi har en stor olje- og gassbransje i Norge, havvind er per i dag ikke spesielt lukrativt økonomisk. Man må i så fall få sterke signaler om at dette er noe vi må gjøre for å oppnå bærekraftmålene, og penger til å investere i annet enn olje og gass. At denne industrien vil vokse, er jeg ikke i tvil om, men hvor stor den blir, er jeg mer usikker på. Her spiller flere faktorer inn, blant annet prisnivået og forsyningen av strøm i Europa, sier Tjåland.

Også utbygging av havvind vil ha miljømessige konsekvenser. Men Tjåland er opptatt av at for å kunne produsere renere energi i havet – eller utvinne mineraler på havbunnen som er viktige på veien mot en mer bærekraftig utvikling – vil måtte gå på bekostning av noe.

Balanse

– Det er en vanskelig problemstilling, og en balanse politikerne må forholde seg til. Spørsmålet er hvor mye man er villig til å

ofre for å få til en ønsket effekt. Når spørsmålet er vanskelig politisk, skyver man ofte på det. Men løftene ligger der – også fra Norge – om karbonnøytralitet innen relativt få år. Når man lover noe man ikke klarer å holde, mister man troverdighet. Og skal løftene innfris, vil det være et behov for en storstilt utbygging, både i form av vind, sol, CO₂-fangst og lagring. På toppen av dette må også kritiske mineraler skaffes. Innen 2030 skal man øke mineralproduksjonen globalt med sjugangen, det er nesten umulig. For å få dette til, tvinges man til å ta en rekke interessante beslutninger.

– Opplever du at debatten rundt dette er preget av urealistiske oppfatninger av hva som faktisk må til for å iverksette produksjon av bærekraftig energi eller utvinne mineraler som er nødvendige for å få til et grønt skifte?

– Ja, Gro Harlem Brundtland sa i sin tid at alt henger sammen med alt. En ting er å være opptatt av fanesaker, men det å møte realitetene er noe helt annet. Klima- og miljøbevegelsen representerer gode korreksjoner, men kan også stenge for det som faktisk er nødvendig for å nå bærekraftmålene. Skal man skape det grønne skiftet, må man gjøre en del ting som vil påvirke miljøet. Få har problemer med havvind, fordi vindmøllene er ute av horisonten, diskusjonen er en helt annen rundt vindmøller på land. Da blir det synlig og nært. Det er også årsaken til at Europa har sluttet helt med gruver.

Motstand

– Kan man etter hvert få den samme motstanden mot vindparker til havs som det man i dag opplever på land?

– Det er vanskelig å spå, men jeg tror at når man får storstilt vindparker ut av sikt som produserer mye energi, så vil det bli vanskelig å stoppe. Det vil alltid være organisasjoner som kjører sine særinteresser, men jeg er optimist på dette. Med litt flaks og dyktighet kan Norge få en stor rolle også som serviceprovider for havmøller også globalt, på samme måte som innenfor olje og gass.

2010 Havenergiloven trer i kraft.

2012 NVE utarbeider en strategisk konsekvensutredning for havvind og har utredet 15 områder med tanke på mulige konflikter, delt inn i tre kategorier.

2016 3589 offshore vindturbiner er nå i drift bare i Europa, fordelt på 84 vindparker i 11 land. De har en total kapasitet på 12 631 megawatt.

2019 Equinor selger Hywind Demo til Unitech, og tildeler kontrakter i forbindelse med Hywind Tampen. - Det er ikke marked for havvind i Norge, uttaler olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg til Aftenposten.

2020 Regjeringen åpner for søknad om havvindutbygging i områdene Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II.

2021 Olje- og energidepartementet presenterer en veileder om havvind-konsesjoner som blant annet inneholder tildelingskriterier for Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord.

2022 Regjeringen varsler start for fase 1 for Sørlige Nordsjø II og vil øke tempoet for utbyggingen av flytende havvind på Utsira Nord, og lanserer en storstilt satsing på havvind. Målet er å tildele områder for 30 000 MW havvindproduksjon i Norge innen 2040. Danmark, Tyskland, Nederland og Belgia inngår en avtale om å tidoble havvind-kapasiteten i Nordsjøen til minst 150 gigawatt innen 2050. Norge blir ikke med på samarbeidet.

– Ligger det en fare i at om det blir for mange omkamper, utsettelse, motstand og diskusjoner om utbygging av vindkraft og utvinning av mineraler til havs, og at det i seg selv forsinker det grønne skiftet?

– Ja, absolutt. Embedsverket og forvaltningssystemet i Norge består av dyktige folk og fungerer etter min mening veldig bra, og korrigeres av politikere. Men når man har tatt en beslutning, må man følge spillereglene i et demokrati. Det kan ikke være slik at man aksepterer spillet, men ikke er med lenger når man ikke får det slik man selv vil. De som nå eksempelvis jobber med å utvikle gruver på land, er frustrerte. De er med på diskusjoner, de forsøker å gjøre alt rett, får lov til å bygge ut, men opplever stadig nye omkamper. Det medfører et troverdighetsproblem, også overfor investorer – som ofte er internasjonale. Også Norge mister troverdighet som leverandør.

Miljøkonsekvensene

– Hvor store er miljøkonsekvensene knyttet til havvindutbygging?

– Det kommer an på hvor man er i verdikjeden. Det er eksempelvis store konflikter i Sør-Amerika knyttet balsatrær

«Skal man skape det grønne skiftet, må man gjøre en del ting som vil påvirke miljøet.»

Egil Tjøland

som brukes i havmøllene, tilsvarende regnskogsproblematikken. Man har også utfordringer i forhold til neodym, som brukes som sterke magneter i generatorene. Tallene er astronomiske for hvor mye man faktisk trenger for å bygge disse havmøllene. De direkte miljøkonsekvensene ute i havet klarer jeg ikke å se er store. Og summerer man opp dette regnestykket vil utbyggingen av havvind ha langt større positiv effekt enn nedsider, sier Tjøland

Tidslinje olje og gass

1958 Norges Geologiske Undersøkelse slår fast at «Man kan se bort fra mulighetene for at det skulle finnes kull, olje eller svovel på kontinentalsokkelen langs den norske kyst.»	1968 Phillips Petroleum finner gass, men funnet er ikke drivverdig.
1959 Nederland finner gass utenfor Groningen.	1969 Phillips Petroleum gjør et oljefunn 25. oktober. Feltet får navnet Ekofisk. Funnet markerer starten på oljeeventyret i Norge.
1962 Phillips Petroleum søker, som det første av flere oljeselskaper, om å lete etter olje på norsk sokkel.	1971 Produksjonen starter fra Ekofiskfeltet. I årene etter ble det gjort en rekke store funn. Stortinget vedtar ti oljebud som skal være grunnlaget for oljepolitikken framover. Norge etablerer tre institusjoner som skal ha ansvar for norsk oljevirkksomhet, Oljekontoret som underlegges Industridepartementet, Oljedirektoratet (OD) og Statoil, og at Oljedirektoratet og Statoil skal ha hovedkontorer i Stavanger.
1963 Regjeringen Gerhardsen proklamerer Norges suverenitet over den norske kontinentalsokkelen. Ny lov slår fast at staten er grunneier og at bare Kongen (regjeringen) kan gi tillatelser til leting og utvinning.	1974 Statfjord-feltet – Nordsjøens største oljefelt - oppdages og settes i drift i 1979.
1965 Norge, Storbritannia, Danmark, Nederland og Tyskland blir enige om å dele kontinentalsokkelen etter midtlinjeprinsippet. Første konsesjonsrunde blir utlyst 13. april 1965, 22 utvinningstillatelser for 78 blokker tildeles oljeselskaper eller grupper av selskaper.	1975 Stortinget vedtar en ny petroleumslav som innebærer en skjerpelse av skattenivået på norsk sokkel.
1966 Den første letebrønnen på norsk sokkel blir boret. Brønnen inneholder ikke olje eller gass, men berggrunnen i området inneholder de riktige bergartene.	1979 Det åpnes for petroleumsvirkksomhet også nord for 62.breddegrad.
1967 Oljeselskapet Esso finner det første oljefeltet på norsk sokkel. Feltet får navnet Balder men blir ikke funnet drivverdig før nye boringer blir gjennomført i 1995.	1990 Oljefondet opprettes.

**CLOSE
TO** *development*

TA SNARVEIEN TIL VESTLANDET

**Vi er klar til å ta imot enda mer lagring
av gods, biler og nye prosjekt.**

Havneområdet vårt i Risavika er på over 600 mål, og vi har nå et 80 mål planert område klar til større og mindre prosjekt og lagring. Godt egnet både for kortvarig og langvarig leiebehov. Det er i tillegg regulert inn et terminalbygg på ca. 6 000 kvm med kontormuligheter. Estimert byggetid ca. 18-24 mnd etter valg av entrepenør.

Eivind Hornnes – 909 66 155 – eh@stavanger.havn.no
Petter Hult – 926 25 112 – petter@stavanger.havn.no

stavangerhavn.no/eiendom

Daglige seilinger nordover til Bergen og Trondheim.

We are the first port to the Norwegian west coast and represent the largest port for goods, northern Europe's largest oil and gas cluster in addition to large project and quay sides for offshore wind logistics.

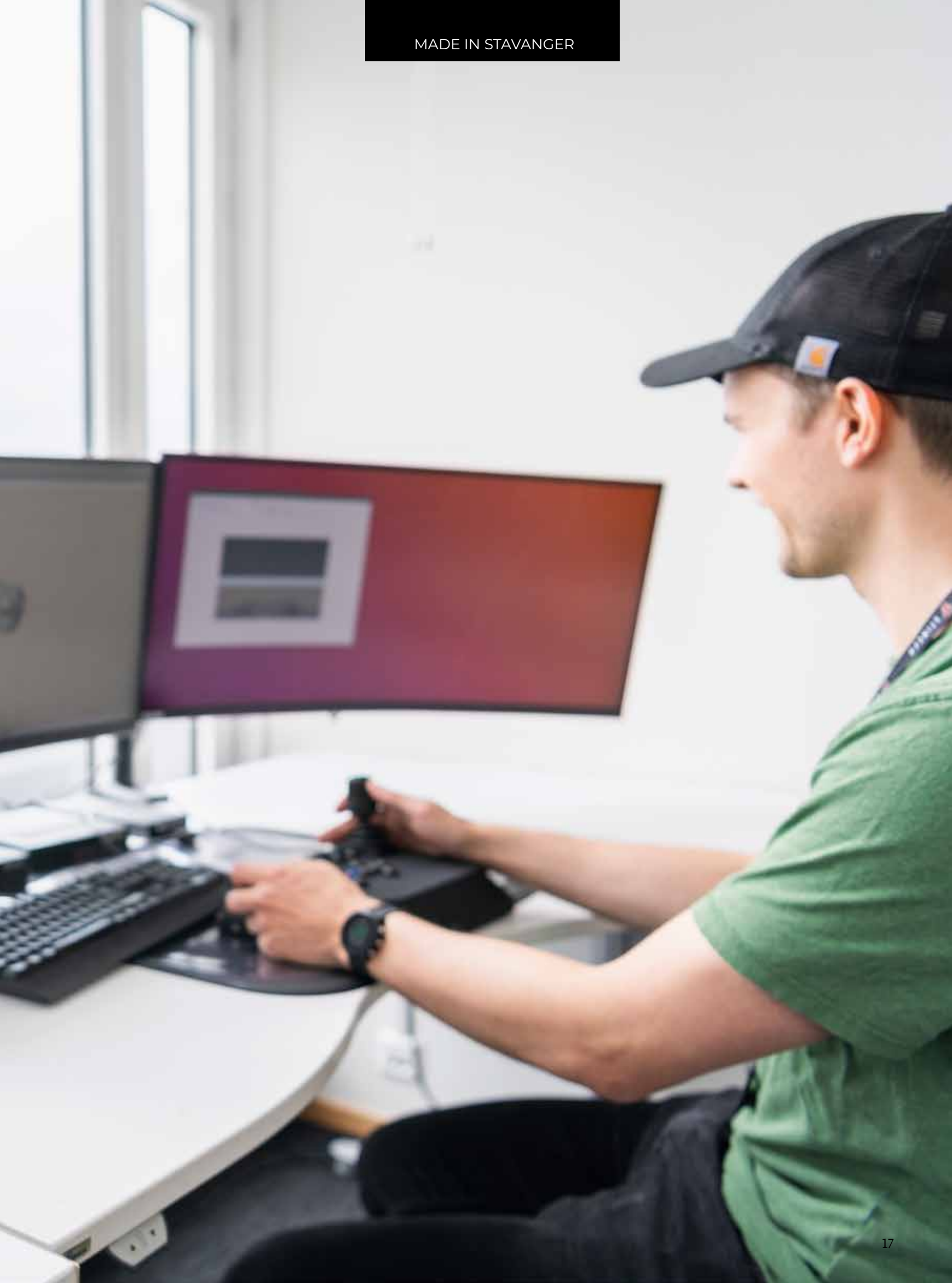
Stinger

Stinger utvikler og bygger droner i Stavanger. Dronene er laget for å kunne takle svært utfordrende offshore forhold.

Selskapet leverer banebrytende robotiserte løsninger for offshore-markedet med de største energiselskapene som kunder. Selskapet ble etablert i 2003 og har vært en pioner innen bruk av små fjernstyrte undervannsfarkoster i Nordsjøen.

Små og store utfordringer løses med utstrakt bruk av digitalisering, åpen kildekode og 3D-printing som sentrale elementer i utviklingen.

Er bedriftene klare for 5G?

TORIL NAG · konserndirektør Tele i Lyse

I disse dager rigger de tre mobilnetteeierne i Norge seg for utbygging av 5G. Men er bedriftene klare?

Siden april er Norges tredje mobilnett; Ice, eid av Lyse-konsernet i Rogaland. Og dermed indirekte eid av kommunene i Sør-Rogaland. Nå skal Lyse gjennom Ice oppgradere og bygge ut det allerede etablerte Ice 4G-nettet – til et kraftig 5G-nett.

So what, tenker kanskje mange – både privatpersoner og bedrifter. Men 5G er ikke et skuldertrekk – det er det som på nynorsk heter en «game-changer». Noe helt annet, altså.

5G står for femte generasjons mobilnett. Mens tredje generasjon ga oss data og mobil-apper, og fjerde generasjon strømming av video, vil 5G gi et løft langs flere dimensjoner: 5G vil bli 10–100 ganger raskere enn 4G og blir mer sammenlignbart med fibernetet. Forsinkelsen i nettet forventes å gå fra 30–50 millisekunder (4G) ned mot noen få millisekunder – ned mot det nivået vi er vant til på fiber. Videre vil bedre deling og prioritering av ressursene i nettet gjøre at vi kan tilrettelegge for ekte sanntidskommunikasjon. Slik sanntidskommunikasjon er viktig for utviklingen av smartere strømnett, autonome transportløsninger og kanskje til og med medisinske diagnoser og livreddende bistand på tvers av helseinstitusjoner.

Nye muligheter

Spesielt for industrien og offentlig sektor vil 5G gi helt nye muligheter – gjerne knyttet til det vi kaller IoT – Internet of Things, eller på norsk «Tingenes internett». Antall tilkoblede enheter per kvadratkilometer kan øke fra tusenvis til millionvis. Data fra sensorer vil gi råstoff for maskinlæring,

industri og nye tjenester. Det blir mulig å følge varer og produkter hele veien fra råstoff til produksjon, distribusjon og bruk. Dette åpner for smarte fabrikker, prediksjon av vedlikehold og dokumentasjon av kvalitet og klimaspor. 5G gjør det også mulig å overvåke og kontrollere anlegg med høyoppløselig video der det er vanskelig å trekke kabler, som til merder eller oljeplattformer. I smarte byer brukes digitale verktøy og dataanalyser til å organisere livet på nye måter for innbyggere, næringsliv og offentlig sektor. 5G og tingenes internett kan legge grunnlag for bedre byplanlegging, effektiv og grønn transport, smarte energi- og renovasjonsløsninger og økt involvering av innbyggere.

Betyr det noe?

Men – betyr det noe for innbyggere, offentlig sektor eller industrien at det tredje norske 5G-nettet er eid av Lyse-konsernet i Stavanger – og ikke av utenlandske fond? Vi mener ja. Den kjenner best hvor skoen trykker som har den på – og i likhet med fiberutbyggingen til fiberpartnerne av Lyse-selskapet Altibox, så vil også 5G-utbyggingen vår være drevet av lokale initiativ. Den superlokale fiberutbyggingsmodellen, med lokalt driv i nettutbyggingen og sentralisert tjenesteproduksjon i Altibox som leverandør av internett og TV til alle de lokale nettene, har vært en særnorsk modell som har gitt et av verdens aller beste fibernet – til glede for bedrifter og husholdninger i hele vårt langstrakte land. Prioriteringene av utbygging har vært lokalt drevet – og for vår egen region har det betydd at vi har

et finmasket fibernet i hele regionen. Et godt utgangspunkt for utbygging av 5G – for et mobilnett trenger fiber for å gi god kapasitet.

Næringsskiftet

Under åpningen av det nyetablerte Industriforum for 5G understreket næringsminister Jan Christian Vestre viktigheten av å lykkes med 5G-utbyggingen:

– Det prosjektet vi nå sammen skal gjøre – og jeg sier sammen, fordi vi trenger å mobilisere hele landet for å få det til – er det største næringsskiftet i Norge noensinne. Vi har nå et lite tiår på oss på å lykkes. Får vi til den omstillingen på en god måte, så lykkes vi også de neste 50 årene. Så alle som er her, er på et historisk oppdrag, sa Vestre.

Allerede nå er det gått ut oppfordring til alle Lyses eierkommuner om å spille inn behov – og det er minst like viktig at industrien nå også griper muligheten.

Unik mulighet

En aktør som allerede har testet ut bruk av 5G innen industrien er Herøya industripark. De har kjørt en pilot på et privat 5G-nett og fant en rekke mulige anvendelser: AGV (automatisk guidete kjøretøy), smart oppkoblet utstyr, videoanalyse, digitale tvillinger, sporing og droner – blant annet.

Bedriftene i Rogaland har også en unik mulighet til å lede an i bruken av 5G for industrien. Sammen med Universitetet i Stavanger og Nordic Edge jobber Lyse for å se hvordan vi sammen kan få etablert en 5G-lab i regionen som både studenter og regionale og nasjonale bedrifter kan ha glede av.

«Betyr det noe for innbyggere, offentlig sektor eller industrien at det tredje norske 5G-nettet er eid av Lyse-konsernet i Stavanger – og ikke av utenlandske fond?».

100-listen

– Styredatabase for Stavanger-regionen

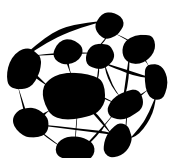
Alle utdannelser Fagbrev Høgskole/Universitet (inntil 3 år) **Høgskole/Universitet (mer enn 3 år)** Bransjeerfaring (mer enn 5 år)

Alle funksjoner IT og digitalisering Entreprenørskap Engineering **ESG** HR-HMS Jus, økonomi og rådgivning
Kommunikasjon Kommersiell virksomhet Ledelse og strategi Offshore og maritim Styrearbeid i aksjeselskap

Mann Kvinne **Internasjonal erfaring** Under 37

Visste du at 53 prosent av virksomhetene i Stavanger-regionen ikke har eksterne styremedlemmer? Kvinneandelen er lav og svært få er under 40 år? 100-listen er en styredatabase for Stavanger-regionen og presenterer til en hver tid minst 100 potensielle styrekandidater med ulik kompetanse og bakgrunn – helt gratis og til fri benyttelse for næringslivet i regionen.

Tørr du å satse på et styre uten bredde og uten eksterne impulser? Besøk 100-listen.no og finn ditt neste styremedlem!

**NÆRINGS
FORENINGEN**
Gir kraft til vekst

FORMUE

Storbyområdet Stavanger og Sandnes er det tredje største i Norge, og har vokst mest på 2000-tallet.

Storbyområdet Stavanger og Sandnes vokser fortsatt mest

De siste 20 årene er det storbyområdet Stavanger og Sandnes som har vokst mest i Norge med over 41 prosent. Også etter oljenedturen, fra 2016 og utover, øker befolkningen i storbyområdet på Nord-Jæren prosentmessig mer enn i Oslo og Bergen.

2021-tallene til SSB, som er de siste tettstedtallene som er tilgjengelige, viser at storbyområdet Stavanger og Sandnes nå har 229.911 innbyggere. Det plasserer byområdet som det tredje største i Norge. Oslo er det desidert største med over én million innbyggere, nærmere bestemt 1.043.168. I Bergen bor det 265.470 personer, mens Trondheim på fjerdeplass har 191.771 innbyggere.

I disse tallene tar ikke SSB hensyn til kommunegrenser, kun hvor store tettstedene reelt sett er. Det betyr at i Trondheim og Bergen er ikke hele kommunen en del av byområdet, mens det for Stavanger/Sandnes og Oslo er motsatt. Likevel, ikke hele Stavanger og Sandnes er en del av storbyområdet. Eksempelvis Forsand og Finnøy er utenfor.

Storbyområdet Stavanger og Sandnes har også vokst kraftig siden 2016, nærmere bestemt med 7,8 prosent. Det er like bak Trondheim på åtte prosent, men foran Oslo med 6,9 prosent og Bergen med fem prosent.

Utlendinger og babyer

SSB har ikke tall på storbynivå når vi skal se på årsakene til veksten. Da må vi over til kommunenivå, og se på tallene i de kommunene som utgjør tettstedene.

I disse tallene finner vi at årsaken til folketallsveksten i storbyen Stavanger og Sandnes skyldes tilflytting internasjonalt, samt fødselsoverskudd.

Vi har hatt netto innenlands fraflytting de siste 20 årene på litt over 1.500, og den har vært høyest de årene der den økonomiske veksten har vært kraftigst, 2012 og 2021, mens den siden 2016 var lavest i 2018 og 2019 da vi hadde positiv innenlands fraflytting. Bergen har hatt ganske tilsvarende tall som Stavanger og Sandnes, litt lavere siden 2001, men litt høyere de fem siste årene. I Oslo og Trondheim har de hatt innenlands tilflytting siden 2001 med rundt 8500, men begge to nærmer seg null de siste fem årene.

Innenlands nettotilflytting og fraflytting er imidlertid småtall i den store sammenhengen og ikke her vi finner årsaken til det kraftige veksten til storbyene. Det er nettotilflytting internasjonalt, samt fødselsoverskudd – som er hovedforklaringen. I kommunene som utgjør storbyområdet Stavanger og Sandnes har det vært en nettotilflytting på 31.265 innbyggere siden 2001. Bergen

Definisjonen av et tettsted

En hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der. Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter, men for noen arealkrevende bygningstyper – som boligblokker, industribygg, kontor/forretningsbygg, skoler, sykehus osv. – kan avstanden økes til 200 meter. Tilgrensende bebygde og opparbeidede områder, som parker, idrettsanlegg og industriområder, skal være del av tettstedet. Husklynger med minst 5 næringsbygninger eller 5 boligbygninger tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen.

Tettsteder er geografiske områder som har en dynamisk avgrensning, og antall tettsteder og deres yttergrenser vil endre seg over tid avhengig av byggeaktivitet og befolkningsutvikling.

Tettstedene avgrenses uavhengig av de administrative grensene.

Personer fordeles etter bostedsstrøk, det vil si om de bor i tettbygd eller spredtbygd strøk. Tettbygde strøk er de områdene som omfattes av tettsteder, og spredtbygde strøk er alle områder utenfor.

De fire største tettstedene i Norge er Oslo, Bergen, Stavanger/Sandnes og Trondheim.

har tilsvarende hatt en nettotilflytting på 27.971, Trondheim 32.934 og Oslo hele 160.779 innbyggere. I prosent snakker vi om henholdsvis 34 prosent for Stavanger og Sandnes, 24 prosent for Bergen – og 36 prosent for Oslo og Trondheim. De siste fem årene har nettotilflytting ført til en vekst i folketallet på 1,1 prosent i Stavanger og Sandnes, 0,8 prosent i Bergen, 2,5 i Oslo og hele 4,5 prosent i Trondheim. Resten av folketallsveksten er fødselsoverskudd.

Urbaniseringen fortsetter

Framover forventer SSB at urbaniseringen i Norge vil fortsette, men folketallet i landet vil ikke øke like mye som det har gjort de siste 20 årene. I underkant av en halv million innbyggere vil vi vokse med – omtrent halvparten av dette i disse fire

storbyområdene. Veksten vil også avta etter 2030. For storbyområdet Stavanger og Sandnes sin del, regner SSB en vekst på vel 25.000 innbyggere – mens fasiten de 20 foregående var nesten 70.000. Bergen vil, om SSBs estimat slår til, vokse litt mindre enn Stavanger og Sandnes – mens Trondheim og Oslo litt mer – i prosent. Men forskjellene er ikke veldig store. Blir den økonomiske veksten høyere enn ventet, vil Nord-Jæren tjene mer på det enn de andre storbyområdene – ifølge SSB-tallene.

Skulle vi derimot få tilsvarende vekst som vi har hatt de siste 20 årene – også de neste 30 årene – vil storbyområdet Stavanger og Sandnes ta over som landets nest største rundt år 2050.

De fire storbyområdene

	Folketall	Vekst siden 2000	Vekst siden 2016	Forventet vekst fram til 2041*	Økning i folketallet siden 2000	Nettotilflytting siden 2001**
Oslo	1043168	34,9 %	6,9 %	12,9 %	269670	160779
Bergen	265470	29,0 %	5,0 %	9,2 %	59711	27971
Stavanger/Sandnes	229911	41,1 %	7,8 %	11,4 %	67828	31295
Trondheim	191771	36,4 %	8,0 %	12,5 %	51140	32934

* Basert på framskrivingene i kommunene som utgjør storbyområdene.

** Basert på tall fra kommunene som utgjør storbyområdet.

STOLT
HOVEDSPONSOR
AV UTOPIA

– Attraktivitet har mange dimensjoner

Sjeføkonom i SpareBank 1 SR-Bank, Kyrre Knudsen, mener de viktigste parameterne for en attraktiv region vil være sysselsettingsutvikling og befolkningsutviklingen generelt. For Stavanger-regionen er den god, viser tall Rosenkilden har innhentet fra SSB.

– Dersom disse to parameterne er fallende, vil man vanskelig kunne å si at man er et attraktivt område. De absolutte tallene er de viktige. Da er det også viktig å se dette i forholdet til snittet i Norge, eller regionene som vi på noen områder konkurrerer med.

– Hva er etter din mening de primære kjennetegnene for en region som fremstår som attraktiv?

– Attraktivitet har mange dimensjoner. Det er ikke et enkelt mål. Ser man ut til byer i den store verden handler det om at de har klart å opprettholde en god vekst og skape en by ut i fra en destinasjonstankegang. Har man vært der en gang ønsker man å komme tilbake igjen. Men det kan også handle om næringsliv og jobber. Det er mange parameter som avgjør om folk vokser og trives.

Storbyene lavest

Telemarksforskning konkluderer i en rapport fra 2021 med at Oslo, Stavanger-regionen og Bergen-regionen er blant regionene med lavest samlet attraktivitet. Årsaken er at disse storbyregionene har hatt det man definerer som svært lav bostedsattraktivitet denne tiårsperioden.

I analysen har Telemarksforskning beregnet kommuners og regioners attraktivitet for næringsliv og som bosted over en ti års periode, og i konklusjonen legger man til grunn at steder som har hatt positiv attraktivitet for både næringsliv og bosetting vil ha oppnådd sterkere vekst i folketall og arbeidsplasser enn de strukturelle betingelsene tilsier.

Telemarksforskning viser blant annet til at noen kommuner har hatt positiv attraktivitet for næringsliv, men negativ attraktivitet som bosted. Slike steder har oppnådd høyere vekst i antall arbeidsplasser i næringslivet enn forventet, men har i liten grad fått betalt i form av høyere innflytting og befolkningsvekst.

Samtidig som at Stavanger-regionen ligger i norgestoppen på næring, har det regionen opplevd netto utflytting til andre deler av landet. Dette tolkes både av Telemarksforskning og forfatter Ståle Økland, som at bostedsattraktiviteten for regionen er lav.

I analysen fra Telemarksforskning slås det fast at mens regionen Hitra/Frøya og Øvre Romerike har den klart høyeste samlede attraktiviteten av regionene, er Oslo, Stavanger-regionen og Bergen-regionen blant regionene med lavest samlet attraktivitet fordi disse har hatt svært lav bostedsattraktivitet i denne tiårsperioden.

Fødselsoverskudd

Samtidig er det nettopp disse regionene som har hatt den kraftigste befolkningsveksten i perioden. For Stavanger-regionen del skyldes det først og fremst nettoinnflytting internasjonalt, samt fødselsoverskudd.

I Stavanger og Sandnes er befolkningsveksten på 34 prosent, i Bergen 24 prosent og i Oslo og Oslo og Trondheim 36 prosent. De siste fem årene har nettoinnflytting ført til en vekst i folketallet på 1,1 prosent i Stavanger og Sandnes, 0,8 prosent i Bergen, 2,5 i Oslo og hele 4,5 prosent i Trondheim. Resten av folketallsveksten er fødselsoverskudd, sier tallene Rosenkilden presenterer.

– Det med fødselsoverskudd er interessant, og har mye med demografi å gjøre, og tallene legger også noen premisser for fremtidig demografi. Dersom vi har et stort fødselsoverskudd nå, betyr det at vi kommer til å ha en yngre befolkning lenger. Det er jo også en grense for hvor høy vekst man kan eller bør ha. Har man veldig høy vekst i befolkningen, er det nesten litt naturlig at man lekker noe innenlands, sier Kyrre Knudsen.

Tøffere konkurranse

– Gjør det noe at regionen scorer relativt lavt på innenlands flytting og har hatt netto utflytting til andre deler av landet de siste fem årene?

– Jeg synes absolutt det er viktig å se på det innenlandske flyttemønsteret. Kort fortalt importerer vi mye utenlandsk arbeidskraft, og lekker mye til innlandet. Lekkasjen er ikke så stor i forhold til det som kommer utenfra. Men om man tenker fremover, vil flyten over landegrensene bli mindre. Samtidig står vi i en situasjon med lav ledighet, og har behov for arbeidskraft. Da er det kanskje andre parameter vi må spille på, og da vil det handle om å ta større plass i Norge. Jeg bodde selv i Oslo i ti år, og tenker i dag at det er enklere i Stavanger. Det flyter lettere med kortere avstand til jobb, og ting er mer konsentrert. Boligprisene er lavere, tilgangen på gode barnehager og skoler er bra, det er liten forskjell på øst og

– Jeg bodde selv i Oslo i ti år, og tenker i dag at det er enklere i Stavanger, sjeføkonom i SpareBank 1 SR Bank, Kyrre Knudsen.

vest, vi har et godt universitet. Det handler om å fortelle den historien, og å tørre å fortelle den historien litt oftere.

Dette skyldes også at den tiden man går inn i nå er noe annerledes enn tidligere, mener Knudsen.

– Konkurransen om å tiltrekke seg de man ønsker til regionen blir nok tøffere. I de periodene vi har hatt høy befolkningsvekst har det enten skjedd i forbindelse med utvidelse av EU og gjerne kombinert med at andre deler av landet ikke har gjort det så bra. Vi har hatt en relativ fordel i næringsssammenheng.

Stort press

– Men vil ikke en region som opplever både høyt fødselsoverskudd, høy flytting fra utlandet og høy innenlands tilflytning oppleve et stort press både på boligmarked, trafikk og arbeidsmarked som kan gi negative konsekvenser?

– Ja, vi hadde i perioden 2007 til 2012 om lag to prosents befolkningsvekst årlig. Det er veldig høyt, og langt over snittet i Norge. Men jeg tror ikke det vil gjenta seg, og den gang var vi heller ikke klar for at den veksten kom til å skje. Det er ikke slik at høyest mulig vekst bør være et mål i seg selv.

Kyrre Knudsen viser til at om en region skaper flere jobber enn de som forsvinner, og samtidig klarer å ha en befolkningsvekst som samsvarer med demografien, vil det være hovedmålet for de fleste regioner.

– Det handler om ambisjoner og retning, og årlige måltall for arbeidsplasser og innbyggertall kunne nok ligget mer fremme i pannebrasken for de fleste av oss. Alle dem som ønsker regionen vel, må også være ambassadører for regionen.

Ikke enkelt

Samtidig er han opptatt av at det ikke er enkelt å måle bostedsattraktivitet.

Telemarksforskning har basert sin konklusjon på hva som burde være forventet netto tilflytting, der anslaget påvirkes av jobbvekst og sentralitet og der attraktiviteten defineres som at høyere netto tilflytting er høyere enn forventet. Kyrre Knudsen mener et enklere mål på attraktivitet er utviklingen i befolkning og jobber over tid.

– Det Telemarksforskning har lagt til grunn for attraktivitet, er hvordan man selv har definert det. Det er så pass mange forskjeller mellom regionene at det er vanskelig å gjøre dette til en slags relativ sammenlikning mellom ulike områder på den måten som her er gjort. Jeg heier på å prøve å finne gode mål, men ikke når så mange ting som oppfattes som attraktive scorer lavt. Når Oslo scorer lavt, skyldes det i analysen høye boligpriser. Men skal ikke høye boligpriser telle med i en analyse for attraktivitet?

Styremedlemmene som tenker litt annerledes

Gjennom fire år har over førti unge styrekandidater hospitert i ulike bedriftsstyrer i regionen. Kandidatene tilfører mangfold og ekstern styrekompetanse – helt gratis. Hvilken opplevelse har Risa, Stavanger Symfoniorkester og Westport med styrekandidatene sine?

TEKST: ELIANNE STRØM TOPSTAD TEKST OG FOTO: MARIUS JOHNSEN

Næringsforeningen sin ressursgruppe U37 ønsker å bidra til at unge arbeidstakere blir attraktive for styreverv. Gjennom programmet Styrekandidatene, får unge og engasjerte mennesker muligheten til å hospitere i et styre gjennom et helt år. Lederen i U37, Sander Thomassen, er klar på at mangfold er nøkkelen til suksess hos alle bedrifter.

– Å ha mangfold i ledergruppen og i styret gir et verdifullt grunnlag for endringsberedskap og evne til å møte nye utfordringer. Grunntanken med programmet er at vi skal gjøre noe med at yngre er sterkt underrepresentert i regionens styre. Her ligger det, etter vår mening, et ubenyttet potensial for bedriftene. Tilbakemeldingen er at kompetansen, erfaringen og ambisjonene til kandidatene har vært imponerende med tanke på alder, og viser at de unge vil opp og fram, sier lederen av U37, Sander Thomassen.

Ikke nybegynnere i livet

Styrekandidatene er hospiteringsprogrammet som gir bedrifter i regionen en mulighet til å bli kjent med yngre kandidater, de er utvalgt med bistand fra profesjonelle styre-rekrutterere. Bedriftene som tar inn styrekandidater tar ingen kostnad eller risiko, det er helt gratis å ta imot en styrekandidat.

Erfaringene Stavanger Symfoniorkester har gjort seg så langt, er at dette er kvalifiserte folk med et litt annerledes perspektiv. Rett og slett en godt kvalifisert ressurs.

– Jeg tenker at det er tilgang på en aldersgruppe som kan være vanskelig å finne frem til ellers. U37 har gjort en kvalifiseringsjobb på kandidatene, så nivået som kommer inn er veldig høyt. Dette er ikke nybegynnere på noen som helst måte, verken i livet eller i arbeidslivet. Så min erfaring er at det er kvalifiserte folk som kommer, men med et litt annerledes perspektiv enn det som er fra før, forteller styreleder i Stavanger Symfoniorkester, Tone Grindland.

Frederico Alves er opprinnelig fra Portugal og jobber som prosessingenør i Aker Solutions. Han har funnet seg godt til rette i styret til Stavanger Symfoniorkester. Fra start ble han og styrelederen enig om at det skulle være fritt og åpent for alle typer innspill.

– I læringsprosessen er det ofte slik at det tar litt tid, man skal gjerne bli trygg i rollen. Så det var et fokus fra Tone og meg at vi skulle starte rett på med en gang. Det skulle være helt åpent og fritt til å komme med alle typer forslag. På de områdene hvor jeg stiller sterkest, for eksempel innenfor mangfold og bærekraft, så kunne jeg helt fra starten komme med innspill. Men så er det andre områder innen selve styrearbeidet som jeg gleder meg skikkelig til å komme mer inn i, forklarer Frederico.

Frederico Alves trives godt som hospitant i styret til Stavanger Symfoniorkester.

Bjørn Risa mener at det er viktig å bli kjent med andre typer mennesker og bakgrunner, hvis ikke blir det for mye silotenking.

De nye tankene som Styrekandidatene tar med seg er veldig nyttige for styret, mener Tone Grindland.

En ny styredatabase

Styrekandidatene har vært en suksess, og flere av kandidatene som har vært med har fått fast plass rundt styrebordet etter endt hospitering. Det vitner om at de unge har noe å komme med.

– Vi er glade for at så mange bedrifter velger å benytte seg av hospiteringsordningen vår, men det er plass til flere. Tilbakemeldingene så langt har vært utelukkende positive, og svært mange bedrifter som har vært med velger etter hvert å ta inn hospitantene som permanente styremedlemmer, påpeker Harald Minge, administrerende direktør i Næringsforeningen.

Men det burde være plass til en god del flere. Over halvparten av bedriftsstyrene i regionen vår melder om at de ikke har

ekstern styrekompetanse. Det ønsker Næringsforeningen å gjøre noe med. Flere initiativ er i gang.

– Generelt er det for få unge, for få kvinner og for få flerkulturelle i bedriftsstyrene. Styrekandidatene er et konkret og viktig prosjekt for å bidra til en endring. Samtidig har Næringsforeningen lansert en ny styredatabase som også skal bidra til mer mangfold. Vi har også hatt en hospitant i styret til Næringsforeningen og dette var en veldig god opplevelse, sier Minge.

Risky business

I dag er 53% av styrene i regionen uten ekstern styrekompetanse, og svært få er under 40 år. Mange har erkjent at det kan være risikabelt å drive bedriften

Guro Skjæveland har kompetanse innen klima og investeringer, hun har allerede bidratt i en anbudsprosess hos Risa med sine kunnskaper.

Marianne Bjelke-Andersen trives godt i Westport sitt styre. Hun har blitt kjent med andre styremedlemmer og opplever at nettverket vokser raskt.

videre uten nye impulser og med større mangfold i styre. Da er det betryggende å ha folk rundt styrebordet som tilhører neste generasjon, og som representerer framtidskundene.

Når det gjelder sammensetningen av styremedlemmer, så poengterer Bjørn Risa at styrerommet aldri bør bestå av kompiser. Styremedlemmene bør være folk som kan se ting litt utenfra, og ikke minst utfordre ledelsen.

– Styret bør ikke bestå av venner. Min jobb er å prøve og se tre til fem år frem i tid. For meg er det viktig at styret kan utfordre og gi noe. Trykke på knapper som jeg ikke liker. De vennene som jeg trenger å sparre med, de har jeg jo uansett. Jeg trenger ikke å formalisere at kameratene mine skal sitte i styret. Da blir det ikke så skjerpet som det skal være, mener Bjørn Risa.

Kompetanse og perspektiv

Styredynamikken påvirkes på en annen måte hvis man er venner eller kollegaer. John Olaf Næsheim er styreleder i Westport, også han er tydelig på betydningen av et godt sammensatt styre.

– Jeg er opptatt av at man ikke skal bare ha med seg en kollega fra nabokontoret inn i styret. Med eksterne styremedlemmer så blir det en helt annen dynamikk i styremøtene, både i forhold til kompetanse, men også litt andre perspektiver, sier John Olaf Næsheim, styreleder i Westport.

Marianne Bjelke-Andersen er

styrekandidaten som gikk inn i Westport sitt styre. Raskt fikk også hun bidratt med sin kunnskap og erfaring, på en helt konkret problemstilling.

– Westport er opptatt av å fange opp megatrender i forhold til det som skjer rundt oss, for det påvirker godsstrømmene. IT, digitalisering og det grønne skifte, dette er viktige områder for oss. Det var jo så vidt før Marianne hadde startet i styret, at vi var midt oppe i noe som hun hadde kompetanse på, sier styreleder i Westport, John Olaf Næsheim.

Marianne jobber ved siden av styrevervet i IT-selskapet CGI som prosjektleder, og har fagansvaret for prosjektledelse i Norge.

– Jeg føler at jeg kom med noen nye innspill. Jeg så kanskje et par mangler som enkelt kunne gjøres noe med, og som er tett knyttet til det jeg jobber med til vanlig. Det er jo gjerne også ting som kanskje vår generasjon ser litt annerledes på. Bruk av sosiale medier, de små hverdagshistoriene som ofte kan bety mye for en arbeidstaker, og deling av informasjon til omgivelsene, forklarer Marianne.

Rigget for fremtiden

Styrekandidaten som har gått inn hos Risa er Guro Skjæveland. Hun jobber til daglig i Nysno Klimainvesteringer. Kompetansen hun besitter innen bærekraft, klima og investeringer, kom godt med inn i styret hos Risa.

– Det er bærekraft og klima jeg jobber med til daglig, så på dette området kan

jeg bidra med input og kompetanse. Men jeg driver også med investeringer, så jeg har en forståelse for drift og business. Derfor synes jeg det også er veldig spennende å lære mer hvordan man opererer som et stort bygg- og anleggsfirma som Risa, forklarer Guro.

– Vi har allerede levert noen tilbud hvor Guro har bidratt på klima og miljø. Det er bra – også så kjapt etter å ha kommet inn i styret. Vi har også nylig ansatt en ny person som skal jobbe med miljø i Risa, og de har utvekslet nummer og mailadresse.. Jeg tror at å bygge nettverk gjennom styret og la selskapet få inn personer som kan tenke annerledes, det må vi ufarliggjøre, poengterer Risa.

Teite spørsmål

Spørsmålene blir nødvendigvis ikke helt av samme sort når Styrekandidatene kommer inn. Har man vært med i «gamet» en stund, så er det gjerne knyttet opp litt andre forventninger også.

– Når man er en etablert person med et “rykte”, så har folk en viss forventning i forhold til det du skal si. Men når du er ung, kan du si nesten hva du vil. Det er kanskje lettere å stille de teite spørsmålene. Styrekandidatene er befriende og det øker også mangfoldet i styrearbeidet, poengterer Frederico Alves.

Han får også støtte fra styrelederen sin på området.

– Det er de spørsmålene som er litt annerledes, som igangsetter bevegelse i styret og behandling av saker. Det tenker jeg er det aller beste med å ha inn noen fra Styrekandidatene. Frederico har stilt spørsmål som har gitt nye perspektiver i saker. Kommunikasjon og sosiale medier, men særlig relatert til bærekraft, forklarer Tone Grindland, styreleder i Stavanger Symfoniorkester.

Profesjonelt lagt opp

På spørsmål om hvorfor styrer i regionen bør være med på programmet, så trekkes flere poenger frem fra kandidatene og styrelederne.

– Jeg hadde ikke blitt kjent med John Olaf og Westport hadde det ikke vært for dette, og heller ikke de andre styrekandidatene i programmet som har

- Styrekandidatene ble etablert i 2018.
- Alle unge under 37 år kan søke seg til styrekandidatene.
- Det er gratis å delta.
- InterSearch står for rekrutteringen.
- Programmet varer i 1 år.

blitt valgt ut. Vi har jo en del samlinger, så vi danner et godt nettverk oss imellom også, forklarer Marianne Bjelke-Andersen.

– Det er en kjempegod måte å utvide nettverket sitt på. I tillegg til det, så betyr det noe for Westport at vi føler at vi er med å bidra. At vi tar et samfunnsansvar. Vi synes Næringsforeningen gjør et viktig arbeid med å løfte frem unge. Prosessen var profesjonelt lagt opp, så det kan absolutt anbefales, konkluderer John Olaf.

Tid

– Du får tilgang og kontakt med unge folk som er lidenskapelig engasjerte, som vil noe. Det er en måte å akselerere prosessen og tilgjengeliggjøre yngre som ikke nødvendigvis har den riktige erfaringen til å tørre og ta på seg et styreverv. En annen ting er at vi har tid. Livet har ikke helt tatt over enda. Jeg har respekt for de som har barn og må passe på dem, men det har ikke

jeg, så jeg har tre timer til å lese meg opp i en sak, forklarer Frederico.

– Tid er jo veldig viktig når man skal sitte i et styre. Å ha tid til å kunne gå inn i saker. Og faktisk tilegne seg kunnskap før man går inn og behandler saker, så dette kan absolutt anbefales, sier Tone.

Mangfold i praksis

– En ting er nettverket med de andre styrekandidatene, men også de jeg blir kjent med i Risa og kontakten med styremedlemmene her. Bjørn introduserte meg nylig for hun som skal jobbe med miljø i Risa, og styret har vist meg en bransje som jeg egentlig ikke hadde noe fotfeste i fra før av. Så jeg tror dette kan åpne mange spennende dører. Men ekstra kult er det at jeg har kommet inn i en stor bedrift, hvor tankesettet til Bjørn er at det ikke er tilfeldig at han har meldt seg på Styrekandidatene. Dette er en del av strategien om å bygge

mangfold, på tvers av alder og kjønn, poengterer Guro.

– Vi må bli kjent med andre typer miljø, andre mennesker med ulik kompetanse og erfaringer enn oss selv. Hvis ikke blir vi alt for mye inni boksen her. Jeg føler ikke Styrekandidatene er en trainee uten stemme, men et likeverdig styremedlem. Det som teller er den du er, og at du passer inn i forhold til det som styret har behov for. Det trenger ikke å være bare økonomer og regnskapsfolk som sitter i styret, avslutter Bjørn Risa.

Rekrutteringen av styrekandidater til 2023 programmet er i gang. Vi ønsker deg og ditt styre til velkommen til å delta. Ta kontakt med Elianne Strøm Topstad på topstad@naeringsforeningen for mer informasjon.

Tone Grindland og Frederico Alves avtalte tidlig seg imellom at det skulle være stor takhøyde i styrerommet, hvor man står fritt til å komme med alle type spørsmål og innspill.

Det å kunne ta sin del av samfunnsansvaret gjennom Styrekandidatene, synes John Olaf Næsheim i Westport at er viktig.

Guro Skjæveland og Bjørn Risa ser viktigheten av å bli kjent med forskjellige miljøer og å utvide nettverket sitt gjennom styrearbeid.

SPALTISTEN

Ei god rabine – i søken på dagens eldstad

MARTE C.W. SOLHEIM • førsteamanuensis og leiar av senter for innovasjonsforskning, Handelshøgskulen, UiS

På kva måte kan dei narrativ som vi deler om regionen ikkje berre auke trivsel og produktivitet, men også tiltrekke seg den arbeidskrafta som regionen treng framover?

Ei rabine er eit anna ord for ei historie ute i havgapet, ikkje så langt i frå der eg kjem i frå. Folk samla seg rundt desse forteljingane, og nokre av desse historiene går det framleis gjetord om. Det skapar ikkje berre samhald og nostalgi, gjennom tett kopling til identitet, men kan samstundes gje retning. Kan hende er det mot historiene vi må vende oss framover?

Då eg var lita, hadde vi båt. Vi var titt på Dalsfjorden, med fiske og turar elles. Og dermed brukte vi også tid i båthamna, der far min ofte kom i snakk med dei andre karane i hamna. Det drog ofte ut, slik det som oftast gjer i godt lag, og vi ungane hang rundt dei og nokre gongar lytta vi og fekk med oss historiene som vart delte. Det er ein rik forteljarkultur i Noreg, og noko av det eg hugsar best frå oppveksten er alle desse historiene som vart delte, og som vevde seg saman. Historier er viktige som identitets-skapande markørar, der ein kan fortelje om kven ein er, eller kven ein ynskjer å framstå som å vere. Samstundes, så kan forteljingar, dersom lytta til og tatt imot, skape nærleik og samhald mellom aktørane.

Historieforteljing i organisasjonar

I dei siste par åra har vi sett korleis historieforteljing, eller «storytelling» på fint, vert ofte nytta som kommunikasjonsform blant leiarar i organisasjonar. Story-telling er framleis sterkt undervurdert, truleg fordi det høyrst så enkelt ut. Berre fordi

det høyrst enkelt ut, så treng det ikkje vere lett. Forfattar Ester Choy skriv at det å ha ein kultur i organisasjonen som baserer seg på historieforteljing, kan nytte denne identiteten til å gje retning og skape bindingar med dei tilsette som igjen vil vise att på botnlinja. Psykolog Hilde Johanne Aafoss seier at i plassen for å ha eit leiarskap som handlar om å seie kva folk skal og bør gjere, så er det mykje større kraft i å fortelje ei historie. Aafoss etterspør dagens eldstad; der ein før samla seg rundt eldstaden og fortalte historier om korleis dagen hadde vore, kvar er desse stadane no?

Aafoss meiner vi må verte flinkare til å skape slike rom, rom som handlar om å lytte og om å fortelje. I eiga forskning knytt til mangfald som drivar for innovasjon, så vektlegg eg også dette med aktiv lytting, nysgjerrigheit og rom der alle kan få kome på jobb med «heile seg» og fortelje si historie og få sin plass rundt bordet. Korleis kan ein skape gode rom, der ein kan dra nytte og lære av forteljingar? Det å kunne få fortelje «si» historie er ei viktig brikke i å kunne skape samhald på arbeidsplassen, samstundes som det tillèt ein å verte betre kjend.

Historieforteljingar på stadar

Det er ikkje berre i organisasjonar ein kan dra nytte av historieforteljing. Eg er no på forskingsopphald ved Universitetet i Toronto, og her har nokre av forskarane

forska på «storytelling» på regionalt nivå. Eit konkret døme er korleis dei såg på Waterloo-regionen i Canada som har dukka opp som ein usannsynleg konkurrent i høgteknologimarknaden. Dette tilskriv dei til tette, tverrgående nettverk som ikkje nødvendigvis støtta opp om oppgåvespesifikt samarbeid, men la til rette for konstruksjon og spreiding av kollektive narrativ. Dei fann det at suksesshistorier inspirerte gründerar ved å rekonseptualisere kva som var mogeleg. Med andre ord, så vektla dei historieforteljing som ei form for kollektiv handling.

Ser vi dette knytt til vår region, så er det høveleg å spørje seg om kva narrativ er det vi fortel i organisasjonane våre, korleis vert historieforteljing nytta i dei, og kva narrativ er det vi fortel om Stavanger-regionen? Og på kva måte kan dei narrativ som vi deler om regionen – forankra i menneske og organisasjonar – ikkje berre auke trivsel og produktivitet, men også tiltrekke seg den arbeidskrafta som regionen treng framover?

Kan hende hadde det vore verdt å samla seg og diskutert Stavanger-narrativet som kan danne grunnlag for kunnskapsoverføring, utveksling, utvikling og læring. Kulturanthropologisten Mary Catherine Bates sa det at «menneskearten tenker i metaforar og lærer i historier». Eg tenkjer at det handlar mykje om tid og forvitenskap, det å ta seg tid til å slå av ein drøs, slik som i båthamna i gamle dagar.

«Kan hende hadde det vore verdt å samla seg og diskutert Stavanger-narrativet som kan danne grunnlag for kunnskapsoverføring, utveksling, utvikling og læring».

Marte C.W. Solheim

Fjell, havet og havnen

Han hadde knapt rukket å synke ned i kontorstolen på Strandkaien, før statsministeren vinket et endelig farvel til både meteren, munnbindet og et to år langt karantemareritt. Magne Fjell kunne knapt drømt om en bedre start. Open Port er back in business.

TEKST: STÅLE FRAFJORD FOTO: MARKUS JOHANSSON/BITMAP

Magne Fjell kom fra jobben som kommunedirektør i Randaberg, men har lenge hatt lyst på havnedirektørstillingen.

Det er en blå dag i Vågen – av det skyfrie og speilblanke slaget. Langs Strandkaiaen er det babelske tilstander. Ulike språk blandes i en salig forening av ungt og gammelt, travelt og døs, arbeid og fritid. Busser står i kø, guider med florentinsk besluttsomhet samler troppene og viser vei gjennom promenaden, og det beste av alt; all denne fargerike travelheten kan regionens nye havnedirektør, Magne Fjell, bivåne gjennom ruten fra innsiden av havnens kontorer.

En blå dag i Vågen er en god dag, og det har ikke vært for mange av dem de siste par årene.

Turistene som kommer sjøveien er endelig tilbake, og for en havnedirektør er det godt nytt.

– Det er alltid veldig kjekt for en havnedirektør når det rører seg i havnen. At cruisebåtene har uteblitt har vært et savn. Til og med folk som ikke akkurat har uttrykt veldig stor begeistring for cruisetrafikken har strukket seg til å si at skipene har vært litt savnet. De skaper liv og røre, virksomhet og omsetning på land, og det er jo det havnen er til for. Vi skal være en Open Port, sier Magne Fjell.

Kystbyer

Han har alltid vært opptatt av det maritime. Magne Fjell riktignok født i Fyresdal i Telemark, men oppvokst på Nedstrand i Tysvær. Som 16-åring dro han til Haugesund for å gå på videregående skole, og deretter gikk turen videre til Tvedestrand og Oslo der han utdannet seg både til agronom og kommunalkandidat. De siste 25 årene har han arbeidet som rådmann eller kommunedirektør – alle i kystkommuner med sjø, hav og vind på alle kanter – først Kvitsøy, deretter Rennesøy og så Randaberg.

– Jeg trives både ved og på sjøen. Egentlig burde jeg vært skipper på Hurtigruten. Det blir jeg nok aldri. Men for meg ligger fremtiden og veksten på sjøen.

- Du har båt?
- Jeg har alltid hatt båt.
- Seil eller motor?
- Begge deler – en hurtiggående og en seilbåt.
- Fisker du?
- Mindre og mindre ...

En opptur

Magne Fjell tiltrådte i jobben som havnedirektør i Stavangerregionen Havn 1. februar. Så langt beskriver han den nye rollen og hverdagen som en stor opptur.

- Det er en jobb jeg har hatt lyst på i mange år.
- Hvorfor det?
- Jeg er maritimt interessert, og da er det en fantastisk ting å få lede en av Norges største havner. Det er jo hav, havn og sjø som har bygget opp Norge på mange måter, og jeg blir veldig trigget av

den virksomheten. Samtidig har jeg fulgt havnen gjennom mange år som rådmann og kommunedirektør både i Rennesøy og Randaberg. Det jobbes med en rekke store og spennende utviklingsplaner, blant annet utbygging på Mekjarvik basert på fyllmasse fra Rogfast, og utvidelse av kaiene i Risavika. Det er mye spennende som skjer fremover.

Motivasjonen

Også i Stavanger planlegges det nytt, ikke minst i østre havn der havneselskapet er stor grunneier, og i Bjergsted.

- Dette liker jeg å være med på, og jeg mener også jeg har gode forutsetninger til å mene noe om det. Vi er 26 ansatte i Stavangerregionen Havn, det er en dynamisk og sammensatt organisasjon som besitter en utrolig god kompetanse på veldig mange områder.

– Hvor viktig har alle utbyggings-

«Jeg trives både ved og på sjøen. Egentlig burde jeg vært skipper på Hurtigruten».

Magne Fjell

planene vært som motivasjon for å ta jobben som havnedirektør?

- Det har vært en del av motivasjonen, nettopp fordi dette er alltid noe jeg synes har vært interessant å drive på med. For Stavanger – som Norges fjerde største by – er det naturlig å skape attraktivitet og gode bymiljø. Det er noe hele regionen profiterer på. Samtidig er jeg opptatt av at når gamle kai-areal forsvinner, må det tilrettelegges for nye. Vi har hatt virksomhet på havnen siden 1850. Tenk på all den aktiviteten og velstanden som havnen har skapt. Slik må

det være fremover også. Havnen skal være en positiv medspiller til byutvikling, men det må skje på de rette premissene.

Neste tiår

– Med tanke på de planene som foreligger, hvordan ser havneområdet i Stavanger ut om ti år?

- Da håper jeg at mye av det som ligger i østre havn er gjennomført – på Bekhuskaiaen og på Holmen – og at området ved Bjergsted har funnet sin fremtidige, varige og gode løsning.

- Hva ser du for deg på Bekhuskaiaen?
- Boliger, kontorer, forretningslokaler.

Det første som nå skjer på Hurtigbåtterminalen, er at Utopia skal utvikle bygget til en fantastisk konsertarena.

- Du har alltid jobbet i det offentlige?
- Det er ikke tilfeldig. Jeg har alltid likt jobben min. Jeg kjenner folk som har sluttet som rådmenn og fått en smal direktørstilling i et privat selskap. De angrer som regel, fordi de savner bredden. Jeg har aldri søkt meg til en jobb i det private, og har alltid likt spenningsfeltet mellom politikk og administrasjon og det å jobbe med forskjellige typer ansatte eller profesjoner. Jobben som havnedirektør blir smalere, og det merker jeg, men denne har jeg alltid hatt lyst på.

I bølger

Tilbake til cruisetrafikken. Diskusjonen har gått høyt i mange år. Båtene er for store, for mange, forurensner for mye, ligger for tett opp til bebyggelsen, er for stygge, de skaper støy, menneskene er for mange, turistene for kjipe. Kritikerne har delvis fått gehør hos flere av byens politikere, men i kommunestyret har ikke alle fått med seg at havnen er et interkommunalt selskap med eget styre og en strategi som slår fast at vi skal være Nord-Europas mest profesjonelle, hyggelige og attraktive havn.

- Diskusjoner om cruisetrafikken foregår over hele verden, og det er en diskusjon også rederiene er opptatt av. Alle forstår at i dagens samfunn må næringen være bærekraftig, og det handler i første rekke om utslipp og noen steder for stor opphoping av mennesker. Nesten all virksomhet i dagens samfunn må tåle å bli sett i kortene. Vi ser at eldre båter skrotes, nye ligger for landstrøm eller er drevet med naturgass. Utslippsproblematikken mens båtene ligger til kai blir mindre og mindre.

Ulike interesser

Som kommunedirektør gjennom mange år er Magne Fjell vant med både uenighet og å få frem problemstillingene. Det er heller ikke alltid at det interkommunale samarbeidet foregår knirkefritt. Ulike kommuner har ulike interesser, og omsetningstallene for de ulike havneområdene som ligger inn under havnedirektørens ansvar samsvarer på ingen måte med eiermakten i selskapet.

Stavangerpolitikeres behov for å redusere antall cruiseanløp i byen deles ikke nødvendigvis av det politiske flertallet i Sola, en kommune som lokaliserer det mest lukrative havneområdet i selskapets portefølje – Risavika.

– Jeg ser jo problematikken i forhold til andre eiere. Man kan jo tenke seg at Sola kommune skulle finne på å sette tak på antall anløp av supplybåter til Risavika. Kommunene seg imellom må bli enige i form av en selskapsavtale hvordan man skal håndtere den type problemstillinger. Man har også et lovverk å forholde seg til og som sier at man skal ta imot den trafikken som ønsker å komme til din havn. Samtidig har jeg også forståelse for synspunktene som kommer fra Stavanger, det er en relevant diskusjon. Men Stavangerregionen Havn er et IKS, det er styret som bestemmer over direktøren og det er styret jeg forholder meg til. Den største eieren kan ikke direkte diktere selskapet, men det er viktig for oss i administrasjonen å være lydhøre for politiske signaler.

Vanskelig farvann

– Er dette et vanskelig farvann å manøvrere i for en havnedirektør?

– Jeg synes det er spennende, og jeg liker å være i dette spenningsfeltet. Og jeg tror

også det kan være en fordel at jeg har den bakgrunnen jeg har i denne jobben.

På sikt skal cruisebåtene legge til kai lenger ut i Vågen, og kravet om en større småbåthavn er allerede imøtekommet. Det gir betydelig mindre inntekter for selskapet. Men Magne Fjell er mest opptatt av konsekvensene debatten om cruisetrafikken har for næringslivet på land, og den aktiviteten trafikken gir i form av arbeidsplasser for mange bedrifter. Det handler også i høy grad om forutsigbarhet.

En ja-havn

– Anløp av cruiseskip bestilles ofte to år i forveien. Jeg er opptatt av at vi skal være en Open Port, en positiv region og en ja-havn. Jeg frykter litt for at Stavanger-regionen havn skal få et rykte om en litt negativt ladet havn som ikke vil.

– Som man ikke føler deg helt velkommen til?

– Nja, det er satt på spissen, men det finnes havner rundt oss som vokser. Karmsund er et eksempel, som tar imot det som kommer. En tålegrenseanalyse viser at et maksimum på 9000 passasjerer i døgnet er et ideelt tall, det innebærer stort sett tre skip og det kan håndteres greit. Jeg håper diskusjonen kan munne ut i en slags konsensus om at det er der vi kan

legge oss. Cruisetrafikken for havnen utgjør ikke mer enn 10-15 prosent av vår totale virksomhet. Største delen av inntekten er tilknyttet terminalvirksomheten i Risavika, men havnen er avhengig av samspillet med industri kaiene i Mekjarvik og kaiene i Stavanger.

Ved havet

En ting har Magne Fjell til felles med cruisepassasjerer, han liker å reise. Enten det dreier seg om kortreise turer med seilbåten, eller for å oppsøke litt andre horisonter. Middelhavsområdet er en favoritt, det samme er europeiske storbyer.

– Jeg har vært i Dubrovnik 25 ganger. Det har bare blitt sånn.

– Da er du ved havet?

– Ja, sånn er det..

MAGNE FJELL

» Alder: 59 år

» Bosted: Stavanger

» Aktuell: Ny havnedirektør

Trygg
økonomistyring
siden 1983

EN GOD REVISOR SNAKKER ET SPRÅK DU FORSTÅR

I Kallesten sikrer vi deg og din bedrift relevant og riktig regnskapsrapportering og en effektiv, oversiktlig hverdag. Vårt team av tverrfaglige, erfarne og hyggelige folk hjelper deg med regnskapet fra a-å, ansvarlig økonomisk rådgiving og uavhengig revisjon slik at du kan ta gjennomtenkte og lønnsomme beslutninger basert på god innsikt, riktige og forståelige tall.

Ta kontakt med oss
på telefon 51 71 90 00
eller se kallesten.no

KALLESTEN
Revisjon OG Regnskap AS

Gjenskaper norske designskatter

Eikund er en spennende nykommer i norsk møbelbransje. Med base i Dalane driver de skattejakt på norske designperler fra 1950 og 60-tallet. Skattene er mange, og kvaliteten er undervurdert.

TEKST: FRODE BERGE FOTO: EIKUND

Her ser vi en illustrasjon på hvorfor Eikunds møbler er populære både i private hjem og i hotelllobbyer.

Rogaland er kjent for sitt sterke og innovative næringsliv. Møbelbransjen kan imidlertid vanskelig sies å være veldig dominerende i den lokale bedriftsfloraen. Men nå skjer det spennende ting også på dette området, noe designmøbelprodusenten Eikund er et vitalt eksempel på.

Fra Actionball til møbler

Jørgen Tengesdal er gründer, medeier og daglig leder i Eikund. Han har tidligere jobbet i bilbransjen, AV-bransjen og som gründer av Actionball på Forus, og har dermed tatt et stort steg rent bransjemessig. Mange fotballinteresserte husker ham nok som inventar på Vikings A-lag på 2000-tallet. De som befinner seg på fotballens mer nerdete nivå, husker ham i tillegg som matchvinneren i semifinalen som sendte Viking til cupfinale mot Bryne i 2001.

Nå er det imidlertid møbler det handler om. Norske designmøbler.

Starten

Det hele startet i 2015, da Jørgen Tengesdal satt seg ned sammen med medgründer Morten Hippe og klekket ut ideen om å bringe frem kanskje den beste tiden i norsk møbeldesign historie.

– Dansk møbeldesign er anerkjent verden over, og vi undret oss over mangelen på oppmerksomhet og anerkjennelse av norsk design. Vi satte sammen en prosjektgruppe som konkluderte med at det ligger mange norske møbeldesignskatter begravd fra 1950 og 60-tallet. Her ligger mange muligheter som vi ønsket å utnytte.

Gullalder

Denne perioden, som på godt norsk ofte omtales som «mid-century», regnes altså som en gullalder for norsk møbeldesign. Og der det har vært gullalder, finnes det ofte skatter.

– Denne gullalderen er oversett og undervurdert her hjemme. Den fortjener å bli løftet fram og formidlet, noe vi bestemte oss for å gjøre, forteller Tengesdal.

Dermed startet en omfattende skattejakt.

– For å starte ny produksjon av disse møblene måtte vi sikre oss rettighetene til designet. Dermed startet en Asbjørnsen og Moe-inspirert skattejakt til etterkommere og slektninger av dyktige designere som var aktive i denne perioden. Dette har vært, og er, en stor jobb, men responsen har vært veldig god. De vi har kontaktet har vært imøtekomende. Flere har nok også vært litt smigret.

Høy kvalitet

I dag produserer Eikund 11 unike designmøbler. Fra kaffebord og barstoler, til Fluffy lounge chair og den karakteristiske isbjørnen designet av Arne Tjomslund.

Produksjonsprosessene er krevende,

Eikunds Fluffy Chair, Lounge Chair og knitrende peis. En god kombinasjon!

med høye krav til kvalitet.

– Samtidig er dette et svært inspirerende arbeid. Norsk og nordisk design har høy status internasjonalt, noe vi har oppdaget når vi har børstet støv av våre egne designskatter.

Eikund produserer både for private husholdninger, og for proff-markedet (som hoteller, restauranter, cafeer, og offentlige bygg). SpareBank 1 SR-Bank sitt kritikerroste, Finansparken, er blant byggene som har stått på Eikund sin kundeliste.

– Norge er fortsatt det største markedet vårt, men potensialet internasjonalt er stort. Målet er å gradvis øke eksportandelen, slik at denne blir den dominerende delen av omsetningen vår.

Danmark

De første årene foregikk en stor del av

produksjonen på Hellvik. Nå er denne flyttet til Danmark. I tillegg har bedriften deler av produksjonen i Sykkylven, og andre deler i Latvia.

– Vi skulle gjerne hatt mer av produksjonen her lokalt. Dette er imidlertid svært komplekse produksjonsprosesser som krever mye logistikk og spesialisert kompetanse. Vi har et tett partnerskap med den danske produsenten Kvist, som utfører det meste av produksjonen vår. Men Eikund har forretningsadresse i Eigersund, og styres her fra Rogaland, forteller Tengesdal.

Eikund gjør altså bruk av det som er tegnet og skapt av noen av de beste hodene i norsk møbelhistorie. Dette gir i seg selv et konkurransefortrinn.

Bærekraft

Aktiv bruk av møbeldesign skapt for 60-70 år innebærer produkter som er solide,

Norsk kvalitetsdesign fra 50 og 60-tallet, plassert i et miljø fra 2022.

Jørgen Tengedal er daglig leder og medgründer av de signmøbelprodusenten Eikund.

EIKUND AS

- » Navn: Eikund AS
- » Forretningsadresse: Langholmveien 6, 4373 Egersund
- » Bransje: Produksjon av designmøbler.
- » Antall ansatte: 4
- » Omsetning i 2021: 13 MNOK

slitesterke og bestandige. Dermed oppstår et annet konkurransefortrinn: Bærekraft.

– Jeg synes ordtakene «Buying cheap is buying twice» er ganske talende. Møblene våre koster mer i innkjøp, men er solide, tidløse og langt mer bærekraftige.

Tengedal understreker at hensynet til bærekraft gjennomgår hele virksomheten. Bærekraftfokus er sentrert om fem områder:

- Skape produkter som varer lenge.
- Sikre høye bærekraftstandarder hos leverandørene.
- Redusere CO2-utslipp.
- Redusere bruken av giftige kjemikalier.
- Ta sosialt ansvar i hele produksjons- og leverandørkjeden.

– For oss er altså bærekraft helt fundamentalt. Altfor ofte blir bærekraft

redusert til kun å snakke om klima. Men de hensyn vi må ta som bedrift, favner mye bredere. Dette handler om sosiale forhold, arbeidsmiljø, helse og rasjonell ressursbruk, sier Eikunda-sjefen.

Pandemi og krig

I likhet med de fleste andre bedrifter, har to år med global pandemi satt sitt preg på Eikund. Produsenten fikk en flyving start med leveranser til blant andre Petter Stordalens nye, storslåtte Choice-hotell i Stockholm. Så kom altså covid-19.

– Totalt sett hadde vi vekst i omsetningen i fjor, men lavere enn budsjettet. Salget til proffmarkedet gikk ned, mens privatmarkedet gikk opp.

Nå er pandemien på retur for alvor, men negative etterdønninger gjør seg fortsatt gjeldene. Samtidig har vi fått krig midt i Europa. For eksportrettede

produksjonsbedrifter som Eikund utgjør kombinasjonen av pandemi og krig en bortimot perfekt storm.

Ambisjoner

– Akkurat nå er situasjonen krevende for mange. Krigen i Ukraina bidrar til en kraftig kostnadsvekst i hele kjeden, og for alle innsatsfaktorer. I tillegg øker usikkerheten og leveringstidene. Dette tærer på likviditeten og egenkapitalen, sier Tengedal.

Det er sikkert en mager trøst, men utfordringene Tengedal og gründerkollegene hans opplever nå, er de ikke alene om. Noe hinder for framtidstro og ambisiøse mål, er de definitivt ikke.

– Målet vårt er å bli den beste leverandøren av norske designklassikere, og gradvis øke omsetningen til 50 millioner innen fem år, avslutter Eikund-sjef Jørgen Tengedal.

Mangfold og godlyd i Stavanger konserthus

Når du synker ned i stolen i Fartein Valen-salen i Bjergsted på konsert med SSO, skal du være klar over to ting. Du inhalerer tonene fra et internasjonalt ledende symfoniorkester, og dette skjer i et av de beste konserthusene i Europa.

TEKST: FRODE BERGE FOTO: HENRIK MOKSNES (BITMAP)

Stavanger Symfoniorkester (SSO) er et «litt utenfor boksen-orkester» på flere måter. Først og fremst i forhold til hvordan de markedsfører seg selv, og hvordan de samvirker med mennesker og miljø i Stavanger-regionen. Dette kommer vi tilbake til. SSO har imidlertid en direktør med en bakgrunn som også må sies å være av det utradisjonelle slaget.

Mange av Rosenkildens lesere vil nok huske Morten Warland som en av landets beste mellomdistanseløpere på 1980-tallet. Nå forbindes han mer med symfonisk musikk enn med løping, etter at han tok over sjefsstolen i SSO i 2016. Ballasten Morten Warland tok med seg inn i denne jobben var definitivt ikke fra kunst, kultur og musikk-bransjen, men fra finans.

– Jeg ledet virksomheten til henholdsvis GE Money Bank og Santander i Norge i rundt 15 år. Jeg trivdes veldig godt i finansbransjen, men kom etter hvert til et punkt der jeg ville gjøre noe helt annet. Salgsprosessen til Santander var gjennomført og en ny, integrert organisasjon var satt. Selskapet skulle ta fatt på neste fase i utviklingen. Da følte jeg at tiden var inne for å gjøre noe nytt og annerledes, sier Warland.

Og annerledes kan vi trygt si at det ble. Overganger fra hardcore finans til en

kunst- og kulturbedrift som SSO er ikke dagligdags, men Morten Warland ser definitivt ikke ut til å angre.

– Dette var på mange måter et verdivalg. Det å være leder for en virksomhet som Stavanger Symfoniorkester er et privilegium. SSO består av 85 musikere som, støttet av oss i administrasjonen, jevnlig skaper vakre musikkopplevelser. De som jobber er utrolig dyktige og dedikerte.

Krevende overgang

Samtidig har overgangen fra finans til kunst og kultur vært krevende.

– Jeg kom til en bransje som jeg ikke hadde noen erfaring fra, og måtte bruke noe tid på å bygge opp tillit som leder. Samtidig er det jo slik at en god del av oppgavene og ansvaret jeg har som leder for SSO, gjelder uavhengig av bransje. Det handler om administrasjon, strategi, økonomistyring og personalpolitikk.

Morten Warland leder en organisasjon som med stor rett kan kalles mangfoldig. Orkesteret består av 85 høyt utdannede, dyktige, og dedikerte musikere fra 23 ulike nasjoner. Spennvidden i en slik gruppe er stor, kulturelt, sosialt og musikkfaglig, og Warland har en stor del av ansvaret for at de bokstavelig talt spiller på lag.

– Dette er opplagt en utfordring, men

jeg synes lagånden er sterk. Det handler mye om å gi stor støtte, ha tydelige rammer, god struktur og gode øvingsplaner. I tillegg er vi bevisst på dette når vi ansetter nye medlemmer til orkesteret. Ny medlemmer i orkesteret blir ikke bare vurdert på sine musikalske egenskaper. Vi vektlegger også personlige egenskaper, ikke minst samarbeidsevner. Samtidig har vi lært av næringslivet, og har f.eks. Buddy-ordninger for å bidra til at nyansatte blir inkludert og integrert i et nytt arbeidsfellesskap der de kan trives.

Engasjement

I en virksomhet som SSO går høyt teknisk, musikkfaglig nivå, hånd i hånd med sterk yrkesstolthet og stort behov for medvirkning.

– Her er vi inne på et annet forhold som gjør denne lederjobben både spennende og krevende. Vi har å gjøre med musikere som har et brennende engasjement for yrket sitt, og som forventer å ha innflytelse på måten SSO drives på. Et betydelig antall komiteer er til enhver tid i sving, på ulike områder, og beslutningsprosessene kan være ganske komplekse. Vi er en ganske ansattstyrt organisasjon. Dette krever tid og tålmodighet, men for en bedrift som SSO må det nesten være slik.

Morten Warland har vært administrerende direktør i Stavanger Symfoniorkester siden 2016. Han og resten av orkesteret kan skryte av å ha en av landets ræste arbeidsplasser: Stavanger konserthus. Her i Fartein Valen-salen, en av konsertsalene i Europa med best akustikk.

Om det er ansattengasjementet eller andre forhold som ligger bak, skal ikke Rosenkilden ha noen mening om. Sannheten er uansett at SSO har utviklet seg til å bli et orkester som er høyt respektert, både i Norge og internasjonalt.

– SSO har vært igjennom en flott reise de siste 30 årene. Vi har bygget opp en stor, lojal tilhørerskare og vi opplever oppmerksomhet, nysgjerrighet og respekt fra andre orkestre både hjemme og ute. Framgangen skyldes flere forhold, men i tillegg til den musikalske kvaliteten handler det mye om kreativ profilering, markedsføring, tilgjengelighet, og tilstedeværelse der folk ferdes.

Folkelighet

Alle som har sett de flotte bildene av smilende SSO-musikere som spiller minikonsert på Preikestolen, eller i fri dressur på Solastranden, kan nok skrive under på at orkesteret har vært kreative i markedsføringen de siste årene.

Hvis denne typen profilbygging skal være troverdig over tid, må den imidlertid kombineres med et genuint folkelig engasjement og tilstedeværelse i folks

hverdagsliv. Her kommer prosjekter som «Der folk ferdes» inn.

«Der folk ferdes» har vært arrangert siden 2010, og går av stabelen over to-tre dager i mai måned. Arrangementet er rett og slett rundt 60 minikonsert som avholdes ulike steder i regionen der folk ferdes. Skoler, barnehager, sykehjem, biblioteker, museer, og uterom. For mange er dette et overraskende og populært musikkinnslag i hverdagen.

– «Der folk ferdes» illustrerer en viktig side av det SSO ønsker å være. Åpne, utadvendte, tilgjengelige og folkelige, sier Warland.

Helskinnet gjennom pandemien

SSO er del av en kulturbransje som har vært sterkt berørt av to år med global pandemi. Normal konsertvirksomhet har vært umulig, og da har det blitt desto flere minikonsert og digitale arrangementer.

– Jeg opplever likevel at vi har kommet oss greit igjennom pandemien og vi har lyktes med å ha aktivitet bortimot hele perioden. De statlige kompensasjonsordningene har vært gode, og vi har vært tvunget til å tenke nytt i

forhold til hvordan vi jobber. Vi har fått til masse spennende, i tillegg har vi hatt tid til å gjøre en del nødvendig strategiarbeid. Vi ser lyst på framtiden, avslutter SSO-direktør Morten Warland.

STAVANGER SYMFONIORKESTER (SSO)

- » Grunnlagt: 1938
 - » Hjemmehørende: Stavanger konserthus.
 - » Visjon: SSO skal berike, bevege og utfordre mennesker og samfunn gjennom kreften av levende musikk.
 - » Antall ansatte: 100
 - » Omsetning i 2021: 140 millioner kroner
-

NÅR DIN
BEDRIFT
TRENGER
LOKALER

NEWSEC

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

BRAINIACS AS

Beliggenhet: Klepp stasjon
Kontaktperson: Randi Undheim, 51421200
Web: brainiacs.no

Brainiacs bistår bedriften din med sine regnskaps- og rådgivningstjenester. Selskapet er tilstede for både store og små bedrifter i Stavanger-regionen; du som har startet for deg selv eller du som har tatt over familiebedriften. Det som gjør Brainiacs annerledes fra andre regnskaps- og konsultantselskaper er lang erfaring med økonomi og ledelse i norsk næringsliv. Brainiacs hjelper deg og din bedrift med oversikt over lover og regler, bedre likviditet og lønnsomhet. Og kanskje viktigst av alt; med å få overskudd, både i direkte og overført betydning.

ST. OLAV VIDEREgåENDE SKOLE

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Ellen-Kristine Endresen
Helgeland, 41681200, ellen-kristine.endresen.helgeland@skole.rogfk.no
Web: st-olav.vgs.no

St. Olav videregående skole ligger i Stavanger sentrum og er størst innenfor studiespesialisering i regionen. Skolen tilbyr også IB (International Baccalaureate). På Vg1 er det både internasjonal klasse og forskerlinje. St. Olav er en tradisjonsrik sentrumsskole i Stavanger med gode faglige resultater og et inkluderende, trygt og godt læringsmiljø. Skolen har 848 elevplasser.

ENLUMINITE

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Christopher Hoftun, 9201 1065, Christopher.Hoftun@enluminite.com
Web: enluminite.com

Enluminite er et software-selskap som digitaliserer kysten, lager miljøteknologi med global skalerbarhet som er bygget med Microsoft i ryggen.

PHRONTESEAS AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Trygve Johan Stålsett, 95464094, t.stalsett@phronteseas.com
Web: phronteseas.com

Phronteseas provides specialized operation and asset management service in a unique partnership model and an energy industry consultancy advising owners on operational and asset life cycle opportunities. Sustainability is key to Phronteseas solution platform, combining knowledge, technology, and entrepreneurship ensuring customers' performance indicators are exceeded. Phronteseas' will be a preferred partner for asset owners and end-customers. Stakeholders will recognize their team's passion, knowledge, and cost-effective solutions.

WINDWORKS JELSA AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Geir Ims, geir.ims@ryfylkeiks.no
Web: windworks-jelsa.no

I 2020 ble WindWorks Jelsa etablert av NorSea, Suldal kommune og Ryfylke IKS, med Norsk Stein som partner. Formålet med selskapet er å utrede muligheten for å etablere et større industriareal på Jelsa i Suldal. Ambisjonen er å forvandle dagens steinbrudd på Jelsa til et storskala, lavutslipps industriareal, for bygging og montering av flytende vindturbiner. Et betydelig bidrag til utviklingen av norsk havvindindustri. Anlegget på Jelsa forventes å ha betydelige lokale og regionale ringvirkninger for innkjøp og arbeidsplasser.

PIZZAMANI AS

Beliggenhet: Moi
Kontaktperson: René Munthe Eik, 92482259, renemeik@outlook.com
Web: pizzamani.no

Hos Pizzamani får du råd og veiledning om hvordan lage din egne pizza. Det er i perioder også mulig å få kjøpt autentisk napolitansk pizza i butikken på Moi.

TX:TRANSLATION

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Kristian N. Økland, 92862942, kristian@translation.no
Web: translation.no

TX:Translation har drevet med oversettelse i over 20 år og tilbyr profesjonelle fagoversettere og statsautoriserte translatører i de fleste språk. TX:Translation er et nettverk av flere hundre oversettere i inn- og utland. Alle oversettere i nettverket er fagfolk med høy kompetanse innenfor en rekke fagfelt, som dekker næringslivets behov for oversettelser innenfor flere språkvarianter. Nettverket har lang kjennskap til hverandre og hverandres fagfelt. Dette bidrar til et svært godt samarbeid om språk, terminologi og oppgaveløsning.

IGANG TOTALTENTREPRENØR AS

Beliggenhet: Klepp stasjon
Kontaktperson: Rønnaug Egeland, 93439660
Web: igang.as

IGANG Totalentreprenør AS håndterer totalentrepriser innen større næring- og boligbygg for private og offentlige utbyggere. Bedriften holder til på Orstad på Klepp og har oppdrag i hele regionen. Etter tre års drift har de allerede fått ett solid fotfeste som totalentreprenør, og består i dag av en engasjert gjeng på 11 ansatte.

AMINA CHARGING

Beliggenhet: Sandnes
Kontaktperson: Eirik Jørgensen, eirik@aminacharging.com
Web: aminacharging.no

Amina Charging ble startet med en visjon om å gi alle muligheten til en grønnere hverdag. Amina utvikler elbilladere av høy kvalitet som er enkle i bruk, og som utvikles og produseres i Norge. Gründerne av selskapet har lang erfaring i bransjen, og bak oss har de investorer som blant annet Nysnø, Lyse og Momentum II for å nevne noen.

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

NYE MEDLEMMER SIDEN SIST

AON NORWAY AS

Beliggenhet: Oslo, Bergen, Ålesund og Trondheim.
Kontaktperson: Linn Jeanette Johansen, 45004859, linn.jeanette.johansen@aon.no
web: Aon.no

Aon Norway har hjulpet bedrifter å ta beslutninger og utvikle strategier som gir resultater siden 1874. I dag er deres første råd til bedrifter å skape en bærekraftig og motstandsdyktig organisasjon. Aon er Norges ledende risiko- og pensjonsrådgiver, med kontorer i Oslo, Bergen, Ålesund og Trondheim. Aon er rundt 140 ansatte som representerer en betydelig del av norsk nærings- og organisasjonsliv overfor forsikringselskapene. Også i offentlig sektor har selskapet mange viktige oppdragsgivere. Aon Norway tilbyr et bredt utvalg av tjenester tilpasset ulike behov for risikohåndtering hos våre kunder.

NOVATECH AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Knut Husdal, knut.husdal@novatech.no
Web: novatech.no

Novatech er et nystartet selskap som har satt seg som ambisiøst mål å bidra til å redusere verdens utslipp av drivhusgasser. Novatech bruker AI til å analysere og bygge modeller for store og komplekse bedrifters klimagassutslipp. Disse modellene sammenstilles så med mulige klimatiltak. Effekten selv for bedrifter med en mengde fabrikker og lokasjoner sees på sekunder. En tidligfasevurdering av den kombinerte effekten av mange forskjellige klimatiltak. Dette sikrer at bedriftene kommer tidligere i gang med effektive tiltak for reduksjon av sine utslipp. Novatechs ansatte har over 50 års erfaring med energi og utslippsreduksjoner og over 20 års erfaring med å lede softwareutvikling.

ARKIT AS

Beliggenhet: Moi
Kontaktperson: Magne Ø. Skoland, 51405000, ms@arkit.no
Web: arkit.no

Arkit AS er et frittstående uavhengig firma som prosjekterer, søker og tegner små og store bygg. Det kan være alt fra tilbygg, garasjer, fritidsboliger, eneboliger, flermannsboliger, næringsbygg eller driftsbygninger. Arkit lytter til kunden og ønsker å gjøre det de kan for å tilfredsstille ønsker og behov, samtidig som de veileder og gir råd slik at prosjektet blir funksjonelt, estetisk pent og følger dagens krav og byggeforskrifter. Selskapet har over tid fått bred erfaring i sitt fagfelt siden firmaet ble etablert i 1998, da som Hetland Tegnekontor.

SPINNING ENERGY AS

Beliggenhet: Egersund
Kontaktperson: Line Bjørnebo, 95807837, line.bjornemo@spinningenergy.com
Web: spinningenergy.com

Spinning energy's vision is to create a fossil-free world and to ensure universal access to affordable, reliable, and clean sustainable energy for everyone. Spinning energy wants to revolutionize energy storage in the world and accelerate the transition towards an electrified and universal sustainable energy supply. Spinning energy will ensure a stable and reliable energy supply, by balancing the power grid, the company handle peak power and enable a seamless integration of renewable energy sources into existing power grids around the world. Spinning energy want to be the best and preferred energy storage provider in the world! Spinning Energy is founded on an energy storage system that outperforms existing technologies.

TREFADDER AS

Beliggenhet: Stavanger
Kontaktperson: Tormod W. Losnedal, 41280871, tl@trefadder.no
Web: Trefadder.no

Trefadder tilbyr klima- og miljørådgivning og er Norges største aktør innenfor BIO-karbonfangst (BIO-CCS.) Gjennom å etablere norske klimaskoger fanges store mengder CO2 fra luften, noe som ifølge FN og EU er avgjørende for å nå verdens klima- og miljømål. Klimaskogene bygges i samarbeid med grunneiere og skaper arbeidsplasser i distriktene. Trefadder tilbyr bedrifter å kompensere for sine restutslipp gjennom planting av norske treslag i Norge, og utsteder nødvendig dokumentasjon og tredjepartssertifisering som garanti for CO2-fangsten. Trefadders klimaskoger bygger på kunnskap fra forskningsprosjekt i regi av norske myndigheter og selskapet bidrar i arbeidet med å få på plass en norsk og europeisk standard for klimaskog, der balansen mellom klima- og miljøhensyn er ivarettatt.

ODFJELL OCEANWIND AS

Beliggenhet: Tananger
Beliggenhet: Kenneth Fossøy, 99392845, kfos@odfjell-oceanwind.com
Web: odfjell-oceanwind.com

Odfjell Oceanwind are shaping the future of floating wind offshore wind power. The company develops, owns, and operates a fleet of floating Mobile Offshore Wind Units (MOWUs) with the primary purpose of supplying electricity to «off-grid» or «micro-grid» consumers. Odfjell Oceanwind operate as a «shipowner» and our MOWUs are provided on a rental basis to the clients Odfjell Oceanwind's MOWU is the first floating wind turbine designed to truly support mobility, with efficient mobilization and demobilization as a result. Odfjell Oceanwind's unique rental business model is flexible and with a short mobilisation time. Odfjell Oceanwind's WindGrid™ hybrid solution enables a reduction of CO2-emissions of up to 70% compared to conventional power generation from fossil fuels.

WindWorks Jelsa

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

STYRELEDER

Administrerende kjærlighetsdirektør

HANNE N. BERENTZEN, • styreleder i Næringsforeningen i Stavanger-regionen

Har du en administrerende kjærlighetsdirektør i din ledergruppe? Er du selv en slik? Nå som vi setter fart etter pandemien er det krig, inflasjon og kamp om talentene du og din bedrift må håndtere. For å lykkes må du sette selskapets kjærlighetsdirektør i førersetet.

Verken du eller dine medarbeidere er de samme som før pandemien. Vi har andre behov. Vær klar over følgende; vi jobber mer verdibasert enn tidligere. Dette gjelder særlig de medarbeiderne som skal løfte selskapet ditt inn i en ny tid. Det betyr at du som leder må tenke nytt.

Nummer en; dine folk må forstå hvordan selskapets virksomhet bidrar til å løse klimakrisen. Det er din jobb som leder å få folk til å forstå hva dere leverer som bidrar til at akkurat din bedrift løser klimamålene. Her må du vise hvilken kjærlighet du har til kloden gjennom valg du gjør på jobb.

Selvsagt er det store forventninger til økt tempo, aktivitet og produktivitet i næringslivet etter to års unntakstilstand. Tradisjonelt har suksesskriteriet vært å jobbe hardt, men med en ny generasjon som har andre forventninger til en arbeidsgiver er det nye spilleregler. De går ikke på kompromiss.

Kan du levere?

Dine medarbeidere ønsker ikke

nødvendigvis mer, raskere, flere. De vil ha kvalitet, balanse, bærekraft og kjærlighet. Kjærlighet betyr god balanse mellom jobb og privatliv, utvikling og innsikt, en større mening med det de gjør. Kan du og ditt selskap levere på det? Kan du og ditt lederskap levere på det?

Bedriften og lederen vi jobber for må ta bevisste valg som lever opp til ansattes verdier! Vi vil ha ledere som lytter, er ærlige folk, som ikke er perfekte og gir tillit. Ledere er ekte forbilder. Eller ikke.

Glade medarbeidere presterer bedre, har forskningen sagt lenge. Ikke glem det når vi gearer opp og er tilbake med forventninger om høyt tempo og større trykk hjemme og på jobb. Lykke måles i virkelighet minus forventninger. Vi har hatt tid til selvreflektering og å kjenne etter hva som virkelig betyr noe. Familie og gode relasjoner er også med på lykkerangeringen.

Robert J. Waldinger, professor i psykiatri ved Harvard, har over 50 års forskning på hva som gir et lykkelig liv. Og ganske tydelig svar; sterke meningsfulle relasjoner. Den danske filosofen Morten Albæk leter etter det samme, hva skaper et meningsfullt

liv! Han kommer til Stavanger i høst på konferansen Folk i Sandnes.

Code forbilder

Nå kan du spørre deg selv; møter min virksomhet behovene og drømmene til de ansatte? Hva skal til for at mine medarbeider opplever trygghet, tilhørighet og ser en langsiktig fremtid hos oss?

Husker dere den kinesiske næringslivslederen Jack Ma som sa at verden trenger kjærlighet inn i virksomhetene? Nicolai Tangen i Oljefondet er opptatt av kjærlighet i sitt lederskap. Vår egen lokale gründer av Easee, Jonas Helmikstøl har egen Head of Love i virksomheten sin.

Håvard Walde, administrerende direktør i Skretting og Jonas Helmikstøl er nye styremedlemmer i Næringsforeningen og jeg gleder meg! Gleder meg til å bli kjent med dem og høre hvordan de ivaretar sin ansatte i en krevende verden med nye spilleregler. Så håper jeg det drysser litt kjærlighet på både meg og dere!

«Vi jobber mer verdibasert enn tidligere. Dette gjelder særlig de medarbeiderne som skal løfte selskapet ditt inn i en ny tid. Det betyr at du som leder må tenke nytt».

Hanne N. Berentzen

– Lokalbefolkningen har støttet opp hele veien og er flinke til å handle hos oss

GODT SAMARBEID: Sigridur Oladottir, til venstre, har jobbet på Janas Fiskerøkeri de syv siste årene og har vært en svært viktig støttespiller for Kine Kristiansen. FOTO: Elisabeth Tønnessen.

Janas Fiskerøkeri velger lokalt:

Flyttet hjem for å drive fiskerøkeri på Storhaug

Da faren vurderte å selge Janas, fiskerøkeriet og butikken på Storhaug i Stavanger, gjorde Kine Kristiansen en helomvending. Med mann, barn og hund flyttet hun fra livet sitt i Oslo for å videreføre det han hadde bygget opp.

– Det har alltid vært en barndomsdrøm å ta over etter pappa, men så lagde jeg mitt eget liv i Oslo og hadde ingen planer om å flytte hjem. Da røkeriet ble lagt ut for salg ble det veldig reelt, og føttes helt feil. Vi bare måtte ta sjansen, hvis ikke hadde jeg kommet til å angre, sier Kristiansen.

Kines far, Jan Kristiansen, kjøpte røkeriet i 1979 – kun to år før Kine ble født. Fra hun var barn har hun hjulpet til og reist hjem for å bidra i høysesongene. Nå bor Kine sammen med familien i leiligheten over røkeriet og får kjenne på den gode, nostalgiske røyklukten daglig.

– Våre eldste røkeovner er fra 1933, sier Kine Kristiansen.

Omgitt av positivitet

I tillegg til faren, er det én person som har betydd mye for Kine i overtakelsen. Hun heter Sigridur Oladottir og har jobbet på røkeriet de siste syv årene. – Sigridur, eller «Sigga» som vi kaller henne, er fantastisk på alle måter. Hun er et rivjern av ei dame, lojal, engasjert, flink med kundene, og ikke minst – utrolig dyktig i faget sitt. Det er veldig betryggende å ha «Sigga» med på laget, og jeg har lært utrolig mye av henne.

Bortsett fra butikken, finner du kun produkter fra Janas Fiskerøkeri på utvalgte, lokale restauranter i byen. I tillegg røyker de et par tusen villaks for sportsfiskere i året. Den lokale tilhørigheten er viktig for Janas Fiskerøkeri. Det er derfor helt naturlig at de velger bedriftsavtale gjennom Lyse.

Gir tilbake

– Vi setter pris på det nære, enten det er den lokale kjøpmannen, spesialbutikken, frisøren som vet hvordan du vil ha det, eller de kortreiste jordbærerne. Når man bruker strøm eller andre tjenester fra Lyse, kan gleden over det lokale merkes enda tydeligere, sier porteføljeansvarlig Bjørn Vaule Fjeldsaa, i Lyse Energi.

Fordi Lyse er eid av alle kommunene i Sør-Rogaland går overskuddet tilbake dit. I 2021 ble over 794 millioner kroner fordelt.

Det er kjærkomne inntekter som kan brukes til alt fra sykehjemsplasser og parker, til ballbinger og lekeplasser. Det betyr at når du bruker strøm fra Lyse, støtter du indirekte ditt eget lokalsamfunn.

Bjørn Vaule Fjeldsaa, porteføljeansvarlig SMB i Lyse Energi.

Bestill strøm til din bedrift

Alltid på. For nærmiljøet.

Ingen raske og enkle løsninger

BJØRN VIDAR LERØY · kommentator og forfatter

Er det smart å snakke ned petroleumsindustrien når vi fortsatt vil trenge olje og gass i mange tiår?

Verden har allerede i flere år beveget seg mot en energikrise som kan komme til å bli langt verre enn de kriser vi har opplevde i det halve århundre Norge har vært olje- og gassnasjon. Den viktigste underliggende årsak til krisen er at det over mange år er blitt underinvestert i leting og nye produksjonsanlegg. Krigen i Ukraina har bidratt til en ytterligere forverring av krisen. Europa er blitt tydelig eksponert for sin avhengighet av gass fra Russland. USAs president Ronald Reagan advarte mot denne avhengigheten for 40 år siden, da amerikanerne la press på Norge for å forsere utbyggingen av Troll, men det var få som tok advarselen alvorlig. Reagans frykt var knyttet til at økte eksportinntekter fra olje og gass ville føre til sterkere militær opprustning i det daværende Sovjetunionen.

Begge deler?

Utgangspunktet for debatten om energisikkerhet og klima er i ferd med å endres. Kravet om utfasing av fossil energi for å redde kloden fra en klimakrise avveies nå sterkere mot behovet for energisikkerhet. Spørsmålet er om vi kan løse begge utfordringene samtidig.

Langsamt strupes leveransene av olje og gass fra Russland, dels som en følge av at russerne selv avbryter energileveransene, men hovedsakelig som følge av at kjøperlandene i vest vil boikotte russiske energileveranser. De fleste er enige om at et totalt bortfall av russisk olje og gass ikke lar seg erstatte fra andre kilder eller annen energi på kort og mellomlang sikt. Den mest åpenbare følge er at energiprisene vil øke, uten at noen av oss er i stand til å forutsi hvor dette vil ende.

Norge er en viktig energileverandør til Europa. Spørsmålet om økte forsyninger av olje og gass fra den norske kontinentalsokkelen melder seg helt naturlig, men svaret er gitt: Norge produserer for full maskin og har minimale tilleggsvolumer å tilby. På vår side tjener vi penger som aldri før, så mye penger at den polske statsministeren mener at Norge bør legge en del av overskuddet på bordet for å bidra til gjenoppbygging av Ukraina når krigen er over.

Gass er avgjørende

Gass er i dag avgjørende for Europas energisikkerhet. Norge og Russland har over mange tiår bygget opp en gassproduksjon som Europa har gjort seg avhengig av. I 2021 eksporterte Norge 113,1 milliarder kubikkmeter gass til Europa. Dette er en svimlende energimengde. Den tilsvarer ni ganger Norges produksjon av vannkraft. Slike energimengder lar seg ikke erstatte over natten. Norge kan øke sin gassproduksjon med fire til fem milliarder kubikkmeter gass, men da er det ikke med å hente, med mindre vi gjør nye gassfunn og bygger ut mer produksjons- og transportkapasitet. Men det er her striden står mellom hensynet til energisikkerhet og det globale klima. Den voksende klimabevegelsen vil stanse fremtidig leteaktivitet og utbygginger av nye felt. Om denne politikken vinner frem, vil Norges produksjon av olje og gass ganske snart falle og gradvis fases ut. Foreløpig er det ingen som har kommet opp med svaret på hvilken energi som skal erstatte den fossile. I olje- og gassindustrien er imidlertid svaret at vi fortsatt skal produsere olje og gass med et lavere karbonavtrykk og likevel nå klimamålene. Dessuten er fangst og lagring av karbon et viktig satsingsområde. Samtidig skal produksjonen av fornybar energi økes. For Norges vedkommende betyr dette i første rekke havvind, der vi har gode forutsetninger både fra naturens side og ut fra våre økonomiske og teknologiske ressurser. Vi er i gang med energitransformasjoner som vil gi store resultater og betydelig endring. Vi må likevel erkjenne at dette tar tid og dessuten at vi fortsatt vil trenge olje og gass for å gi oss den energisikkerhet som er nødvendig for å opprettholde og videreutvikle våre samfunn.

Energi helt avgjørende

I et globalt perspektiv betyr dette også at det er mange mennesker som strekker seg mot å få del i den samme velstand som er blitt oss til del. Det krever tilgang på energi, for energi er en avgjørende forutsetning for utvikling. Likevel er det sider ved utviklingen som må utfordres med kritiske spørsmål. Hvis spørsmålet er om vi trenger

all den energien vi bruker, er svaret i den rike industrialiserte verden langt fra gitt. I Norge har vi vært vant til en rikelig tilgang av energi til svært overkommelige priser. Det er i første rekke vannkraften som har gitt oss disse mulighetene. Eksporten av olje og gass har i neste omgang gitt oss store og etter hvert svimlende inntekter. Men den norske hverdagen preges i stor grad av folks klager over de høye energiprisene. Klaget gjorde også Trygve Slagsvold Vedum for fire år siden, da han levde et åpenbart lykkeligere liv som opposisjonspolitiker enn det livet han nå lever som finansminister. Fremskrittspartiets Roy Steffensen fra Rogaland har minnet finansministeren om hva han skrev på Facebook 7. juni – på selve Unionsoppløsningsdagen – i 2018:

«Hvorfor skal vanlige folk ta regninga for regjeringen? Nå har vi bensin- og dieselpriiser på over 16 kroner, og mer utenfor byene. Det rammer de som ikke har andre alternativer til transport!»

Langsomme bevegelser

Det er ikke vanskelig å finne sitater som innhenter oss fra fortiden. Det gjelder alle. Det finnes mange stater fra Fremskrittspartiet fra Anders Langes tid og til den tid da Siv Jensen var finansminister som ikke står seg i møte med dagens politiske virkelighet. Høye energipriser er en del av dagens virkelighet. I dagens Europa er nok det politiske handlingsrommet slik at man tvinges til langsomme bevegelser. Listen kunne gjøres lang. Den begynner med et uhyggelig krigsbilde i Europa som minner oss om en fortid ingen har et ønske om å vende tilbake til. Så kan vi fylle listen med høye energipriser, lønnsoppgjør, pensjonistoppgjør, klimaopprør og ikke minst energisikkerhet.

Alt har sin tid og alt har sin pris. Verden er ikke et lett sted å leve, men det finnes ikke alternativer. Vi trenger først og fremst fred, så et godt miljø og klima og mye energi for å komme oss videre.

Skulle denne kommentaren ha en konklusjon, kan det neppe bli en annen enn at det ikke finnes raske og enkle løsninger.

Nye tall fra NAV:

Bedrifter i Rogaland mangler

NAVs årlige bedriftsundersøkelse viser at det mangler folk over hele landet, innen en rekke sektorer.

TEKST: MARIUS JOHNSEN

Direktør i NAV Rogaland, Merethe P. Haftorsen, sier at en del av løsningen er å utnytte potensialet til de som i dag står uten jobb. Foto: Henrik Moksnes

IRogaland er det størst behov for nye hender innen helse- og sosialtjenester, og innenfor bygg- og anleggsbransjen. 70 000 rogalendinger er en del av løsningen på arbeidskraftmangelen, sier direktør i NAV Rogaland, Merethe P. Haftorsen.

26 prosent av 720 bedrifter i Rogaland svarer at de har hatt rekrutteringsutfordringer i form av at de sliter med å få tak i ønsket kompetanse. I antall utgjør mangelen 6300 personer.

– Dette er en økning på cirka 1600 ansatte sammenlignet med 2021, sier Gustav Svane, seniorrådgiver hos NAV Rogaland.

Tallene vitner om et stort press i næringslivet, men en del av løsningen vil være å bruke ressursene som ligger tilgjengelig.

– En manko på 6300 personer er et veldig høyt antall. Til sammenlikning var det i 2019 og 2021 en manko på i underkant av 5000, det sier noe om et stort press i næringslivet. Det vi ser, når vi går inn i materien, er at det er veldig mange personer som har veldig god kompetanse, og som sikkert kan bidra med litt tilrettelegging, poengterer Svane.

Fordelt på næringer, er behovet for flere medarbeidere størst innen bygg- og anleggsvirksomhet med over 2100 personer. I denne næringsgruppen melder 31 prosent om at de ikke har fått ansatt noen, eller har måttet ansette medarbeidere med lavere eller annen formell kompetanse enn ønsket i løpet av de siste tre månedene.

– Årets bedriftsundersøkelse gir oss et klart bilde på hvilke bransjer som trenger flere folk. Samtidig ser vi også at det er en tydelig ubalanse mellom hva arbeidsgivere trenger av kompetanse og hvilken kompetanse arbeidssøkere har, sier direktør i NAV Rogaland, Merethe P. Haftorsen.

– En del av løsningen

Mange har utdanning og egenskaper som arbeidsmarkedet skriker etter og det finnes gode muligheter for de som ønsker å omskolere seg. Mye kan også læres med etterutdanning, forklarer NAV under fremleggelsen av bedriftsundersøkelsen.

– Om lag 70 000 rogalendinger står helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Skal bedriftene lykkes med å få tak i nok folk, ligger en del av løsningen i å utnytte potensialet til de som i dag står uten jobb. Mange av dem har utdanning og egenskaper som arbeidsmarkedet trenger, sier Haftorsen.

Også helse- og sosialtjenester melder om stor underdekning, og mangler over

6300 ansatte

Gustav Svane, seniorrådgiver NAV, forklarte på Næringsforeningens TV-sending at arbeidsledigheten er raskt på vei nedover, og mangelen på arbeidskraft øker.

1100 ansatte. Innen denne næringsgruppen melder 44 prosent om at de ikke har fått ansatt eller har måttet ansette noen med annen eller lavere kompetanse. Helse- og sosialtjenester har hatt store rekrutteringsutfordringer i flere år, og det er størst utfordringer på sykehjem og innen hjemmebaserte tjenester.

Mangler 587 tømrere og snekkere

Årets bedriftsundersøkelse viser at vi i Rogaland mangler 587 tømrere og snekkere, 403 sykepleiere og 344 kontormedarbeidere. Det er også stor etterspørsel etter yrkesgrupper innen helse- og sosialtjenester, bygg- og anleggsvirksomhet, eiendomsdrift, forretningsmessig og faglig tjenesteyting, industri, varehandel og overnattings- og serveringsvirksomhet.

Venter flere ansatte

27 prosent av bedriftene svarer at de forventer flere ansatte de neste 12 månedene. 62 prosent sier at de ikke

forventer endring i antall ansatte, mens 11 prosent forventer færre ansatte det neste året. Tar man andel bedrifter og virksomheter som forventer oppgang i antall medarbeidere, minus bedrifter og virksomheter som forventer nedgang, så får man nettoendring. I årets undersøkelse er nettoendringen på 16 prosent.

Av næringsgruppene er det informasjon og kommunikasjon, som IKT-tjenester og databehandling også klassifiseres under, som har høyest nettoendring med en forventet nettoendring på 73 prosent. Årsaken til dette ifølge bedriftsundersøkelsen, er fordi fokuset øker på digitale tjenester i offentlige og private virksomheter. I tillegg har det vært vanskelig å rekruttere nye medarbeidere med riktig kompetanse og utdanning, både i Norge og i Rogaland. Også innen bygg- og anleggsvirksomhet, og i bergverksdrift og utvinning så er det høy nettoendring, konkluderer NAVs bedriftsundersøkelse.

Mangel på ansatte i Rogaland etter næringsgrupper. Bedriftsundersøkelsen 2022.

STAVANGER REKRUTTERINGSINDEKS

April 2022

3929

utlyste jobber

Det ble registrert 3929 ledige stillinger i løpet av april i Rogaland. Det er 20 prosent lavere enn i 2021. Trolig skyldes nedgangen mest at påsken var midt i april i år. Ledigheten synker ytterligere – og er nå nede på rekordlave 1,8 prosent.

	apr.21	apr.22
Ledere	79	118
Ingeniør- og IKT-fag	669	263
Undervisning	328	401
Akademiske yrker	175	159
Helse, pleie og omsorg	738	789
Barne- og ungdomsarbeid	95	118
Meglere og konsulenter	142	109
Kontorarbeid	230	343
Butikk- og salgsarbeid	365	411
Jordbruk, skogbruk og fiske	60	25
Bygg og anlegg	769	345
Industriarbeid	717	257
Reiseliv og transport	207	258
Serviceyrker og annet arbeid	310	323
Uoppgitt	35	10
Totalt	4919	3929

Tallgrunnlaget til rekrutteringsindeksen utarbeides av NAV og presenteres hver måned i Rosenkilden. Indeksen viser hvor mange nye stillinger som ble lyst ut i løpet av hele måneden.

NYTT OM NAVN

Linda Bokn

Ny ansatt i Deloitte

Linda Bokn kommer fra Helse Fonna hvor hun har erfaring i ulike lederroller, både som prosjektleder og som avdelingsleder. Bokn har kompetanse på endringsledelse, helseteknologi og helselogistikk.

Frida Grannes

Ny konsulent i Crayon

Frida Grannes startet som konsulent i Crayon nå i mars. Grannes har kompetanse innen Microsoft teknologi, lisensiering og brukeradopsjon. Dette har Grannes implementert for kunder innenfor flere bransjer i sin tidligere jobb.

Kjetil Vasbø

Ny leder for Vestlandet i Crayon

Kjetil Vasbø er ansatt som leder for Crayons satsing på Vestlandet. Vasbø har gått på dataingeniør ved høyskolen i Stavanger og har tidligere erfaringer som konsulent, konsulentleder, salgsleder og salgsdirektør.

Kåre Sele Krogedal

Ny ansatt i Hubify

Krogedal har jobbet med salg i over 25 år, de fleste årene som leder. Kåre Krogedal bruker nå sin kompetanse til å få frem det beste i salgsressurser, få team til å fungere sammen og bidra som rådgiver i rekrutteringsprosesser.

Kjartan Endresen

Ny seniorkonsulent i Crayon

Kjartan Endresen startet som senior konsulent i Crayon i slutten av 2021. Endresen er spesialisert innenfor Microsoft-teknologi og har hatt sentrale roller innenfor enterprise miljøer som arkitekt og konsulent.

Joachim Myhre

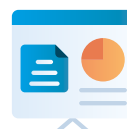
Ny seniorrådgiver lisens

Joachim Myhre startet i Crayon i februar. Myhre har over 20-års erfaring med salg og rådgivning innenfor Microsoft lisens og avtaleverk.

JANSSON & LARSEN
REGNSKAP

**REGNSKAPET
TAR VI OSS AV**

www.jansson-larsen.no

Den nye generasjonen regnskapskontor

Tett samarbeid og det siste innen ny teknologi skaper en effektiv hverdag for våre kunder

Jansson & Larsen er et kompetansehus med faglig bredde

Stavanger
Løkkeveien 14,
4008 Stavanger
Tel: 51 84 66 80

Sandnes
Rådhusgata 3,
4307 Sandnes
Tel: 51 73 17 16

MESSESTANDS WORLD WIDE

En vellykket messe handler om relasjonsbygging og salg, men også om forberedelser, idé, logistikk, og deadlines. Det er ingen ulempe å skille seg ut med en funksjonell og god stand. Vårt team designer, produserer og monterer messestands world wide. Vi leverer store og små standløsninger – også beregnet for gjenbruk.

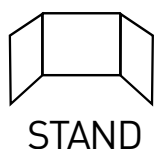
VI DESIGNER

VI PRINTER

VI MONTERER

BITMAP*
MULTIVISUAL
51 84 92 30 www.bitmap.no

NYTT OM NAVN

Ove Hunstok

Ny senioringeniør Sopra Steria

Hunstok er senior engineer i Sopra Steria og har flere års erfaring som bindeledd mellom IT, OT og forretning i olje/gass sektoren, også i virksomheter med internasjonalt fotavtrykk. I sine roller har Ove Hunstok hatt tjeneste- og prosesseierskap, og vært involvert i hele verdikjeden av IT og OT tjenester fra konsept til teknisk design og utførelse.

Mari Schønberg

Ny konsultentsjef i Crayon

Mari har utdanning i sosiologi og internasjonal ledelse. Schønberg har jobbet med salg og ledelse i forskjellige bransjer de siste ni årene og har flere års internasjonal erfaring. Sist ledet Mari Schønberg et team med fagspesialister innen digital produktivitet og samhandling. I Crayon skal Schønberg bygge opp og lede konsulentaksen i Stavanger.

Eli Gjesdal

Leder- og talentutvikler i Eli Gjesdal (ENK)

Eli har 40 års erfaring i ledelse, teamarbeid, forretningsutvikling, strategi og forhandlinger. Gjesdal jobber i eget selskap og har fulgt drømmen om å fokusere mer på mennesket i organisasjonen. Hun er en ledelse- og talentutviklings entusiast som hjelper mennesker og organisasjoner med å skape vekst ved å ha fokus på mennesket fra hjerte og med empati, og gjennom det skape en kultur som gir resultater. Gjesdal har jobbet med forbedringsprosesser og endringsledelse, kontrakt, prosjekt og performance ledelse. Eli har lang erfaring med relasjonsbygging, organisasjons- og talentutvikling.

Svein Grøttå Ree

Ny produktutvikler i Global Ocean Data / Resqunit

Svein Grøttå Ree er ansatt som produktutvikler i RESQUNIT AS sitt datterselskap GLOBAL OCEAN DATA på Ålgård. Ree vil spesialisere seg i videreutvikling av selskapets havsensortechnologi. Svein er utdannet elektroingeniør med fordypning i industriell automasjon fra Universitetet i Stavanger. Svein Grøttå Ree har 5 års erfaring som produktutvikler hvorav de siste årene hos Lærdal Medical, og har spesielt fokus på kretskortdesign og sensorutvikling i modulære systemer. Svein har stor lidenskap for innovasjon og bærekraftige produkter.

Vilde Stødle

Ny manager hos Sopra Steria

Vilde Stødle har startet som manager hos Sopra Steria. Stødle kommer fra Sandnes Sparebank hvor hun har jobbet med blant annet forretningsanalyse, risikostyring, prosessforbedring og det operasjonelle rundt bankens Boligkreditselskap.

David Charles Sandhåland

Ny ansatt i RK Tekniske

David har ansvar for å bygge opp en ny avdeling i RK. David har 24 års erfaring som leder innenfor inneklimateknikk/energiteknikk innen næring og industri, samt erfaring fra olje & gass sektoren. Sandhåland har bakgrunn som fagskoleingeniør i maskinteknikk og KEM (klima, energi og miljø).

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 **kr. 19.750,-**
Halvside: 194x136 mm (liggende) **kr. 11.950,-**
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) **kr. 6.750,-**
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

NYTT OM NAVN

Håkon Hetland

Ny ansatt i Crayon

Håkon Hetland er en kreativ problemløser som oversetter kunders kravspesifikasjoner, ønsker og behov til smarte løsninger som gir gode brukeropplevelser. Hetland brenner for gode kundeopplevelser og mener at dette i høy grad oppnås med punktlighet, kjapp respons, kompetanse og høy kvalitet.

Bent Ivar Helland

Ny agency director i Sopra Steria

Bent Ivar Helland begynte som agency director i Sopra Steria 1. mars. Helland har bakgrunn innen IT-systemer for Hydrocarbon Management, hvor han har vært involvert i både produktutvikling og tjenesteleveranser til ulike internasjonale kunder.

Vivian Camilie Saghbini

Ny ansatt i Hubify

Saghbini har jobbet med salg over 15 år. Vivian Camilie Saghbini vil nå bruke sin kompetanse til å nå ut til nye kunder fra Hubify, og vil være en ambassadør for konseptet: "Vi løfter salget, styrker teamet og øker din synlighet". Vivian vil også bidra med research i rekrutteringsprosesser og salgstrening hos kunder.

Tram Tran

Ny seniorkonsulent i Sopra Steria

Tram Tran er seniorkonsulent i Sopra Steria og jobber med rådgivning og bistand for å skape verdi fra data og applikasjoner. Med over 20 års erfaring fra olje- og gassindustrien på norsk kontinentalsokkel, har Tram opparbeidet seg solid kunnskap på tvers av flere disipliner, og teknologier - eksempelvis industrielle data applikasjoner, informasjonssikkerhet og integrasjoner.

Morgendagens behov er drivkraften bak arbeidet vårt i dag

EXECUTIVE SEARCH & LEADERSHIP ASSESSMENT

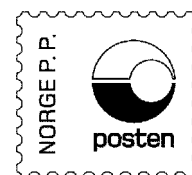
intersearch.no

ANNONSER OG INNSTIKK

Størrelse angitt med BxH.
Prisene er medlemspris.

Helside: 230x310 mm, 194x280 kr. 19.750,-
Halvside: 194x136 mm (liggende) kr. 11.950,-
Kvartside: 194x67,5 mm (liggende) kr. 6.750,-
Innstikk: Pris etter avtale. Fem prosent rabatt for medlemmer.

Returadresse:
Næringsforeningen
i Stavanger-regionen
Postboks 182
4001 Stavanger

Scan QR koden og se
priser på våre kontorer nå!

Ønsker du en fleksibel kontorløsning?

Evolve er størst i Norge på fleksible kontorløsninger og leieavtaler. Ring eller besøk evolve.no for å lære mer om våre nye kontorer i Lagårdsveien 80, Stavanger.

